

Huber Péter: Az Újszövetség elemzése

Bevezető

Erősen a matematika befolyása alatt állok, elvégre felsőfokú képzésem a matematikához-informatikához köt.

Szeretem a matematikát, mint olyat, ahol fél kezünkön megszámlálható alaptörvényt (axiómát) kell csak elfogadnunk („hinnünk benne“), s abból sok száz törvény egyenes vonalban levezethető, bizonyítható. Minden egzakt, minden cáfolhatatlan, minden bizonyított minden biztos. Vagyis a gránit sziklát is megszegyenítő biztos talajon állunk

Sajnos akár merre is lépjük át a matematika határait ez a komfort, ez a biztonságtudat már nem áll rendelkezésünkre, s sajnos bárhol máshol a szubjektivitás sokkal nagyobb szerepet játszik, mint ahogyan az, kívánatos lenne. Az „így van és punktum”, helyét átveszik a „szerintem”, „én úgy sejttem”, „egyesek szerint”, „talán”, „ esetleg” és társai.

Maradj egyszerű, kerülj a bonyolult megoldásokat, szólt öreg német kollegáim triviálisan egyszerű s mégis bölcs tanácsa szakmai pályám elején mely rányomta szakmai pályám évtizedeire bélyegét.

E vezérelvvel közelítem a Szentírást is.

Meggyőződésem, hogy az, egyszerű emberek által egyszerű embereknek írt alkotás, ahol a fehér az fehér, és a fekete az fekete. Minden hajától rángatott miszticizált bonyolult körmönfont beleolvasás, a realitástól való elszakadás.

„A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre,” (2.Tim. 3:16)

Kétkelkedném, hogy Isten rébuszokban, szimbolikákban szólna hozzánk!

„Lehet, hogy tévedek, de ma még meggyőződésem“ állt minden fiatalkori írásom bevezetőjében s e hagyománytól nem szándékszóm ma sem eltérni.

A Biblia kettősége

A Biblia kettőségeről maga a Biblia tesz tanulságot:

„A ki alkalmasokká tett minket arra, hogy új szövetség szolgálói legyünk, nem betűé, hanem léleké; mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít.” (2.Kor. 3:6)

Maradok tehát először a léleknél. Meggyőződésem, hogy az alábbi néhány Újtestamentumi igevers (a teljesség igénye nélkül) magában foglalja keresztény hitünk teljességét. Aki ezt megérti, s magáévá teszi, az nem szorul a betű elemzésére!

„Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn. 3:16)

„Minden parancsolatok között az első: Halljad Izráel: Az Úr, a mi Istenünk egy Úr.
Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat.
.A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat.” (Mk. 12:29-31)

„Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én Általam.” (Jn. 14:6)

„A ki hiszen és megkeresztelkedik, idvezül; a ki pedig nem hiszen, elkárhozik.” (Mk. 16:16)

„És monda nékik: Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliomot minden teremtésnek.” (Mk. 16:15)

„Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhold, vagy szombat dolgában:
Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.” (Kol. 2:16-17)

S bár tudom az alábbi idézet, csak a jelenések könyvére vonatkozik, mégis elfogadom a teljes írásra kiterjesztett értelmezését is.

„Bizonyoságot teszek pedig mindenkinek, a ki e könyv prófétálásának beszédeit hallja: Hogy ha valaki ezekhez hozzá tesz, e könyvben megírt csapásokat veti Isten arra;
És ha valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből, és a szent városból, és azokból, a mik e könyvben megíratk.” (Jel. 22:18-19)

A betű, ami megöl

Jól gondolja és fontolja meg mindenki, aki a betű sikamlós labirintusaiban beleveti magát! A tévelygésnek tévútra térésnek nincs nagyobb felülete, mint itt. A Sátán itt szedi áldozatait. Aki nem rendelkezik erős hittel, komoly Bibliai ismerettel, komoly történelem ismerettel jobban teszi, ha nem keresi a kákán a csomót!

Gyermekkoromtól kezdve fanatikusan végig olvastam minden a Bibliát kritizáló, támadó írást. Meggyőződésem volt hogy nem azért akarok hinni, mert struccként fejemet homokba dugom, hanem mert meg akartam arról győződni, hogy e fércművek nem állják ki a próbát.

A gyémánt is azáltal válik ragyogóbbá, hogy csiszolódik.

Ha most a Bibliát, mint betűt elemzem, hü akarok lenni az évek alatt kikristályosodott elveimhez.

Mindenek előtt tisztázom, hogy e művembe csak kizárólag az Újtestamentummal szándékszóm foglalkozni.

Minden idézetem a Károli féle fordításra épül

Hogy, hogy alakult ki, hogyan keletkezett íródott az Újtestamentum, ezt próbáljuk először is, lelki szemeinkkel magunk is megélni. Képletesen behunytt szemeink elé képzeljük a Krisztus Utáni kb. 30-as évet „a pogányok Galileájában”. Az ókori Izraeli királyság ezen, legészakibb területei az Izrael királyságnak eleste után oly annyira elpogányosodott, hogy már Ézs. 9:1 a fentebbi jelzöt aggatta e tartományra. A Krisztus előtti két században a Makkabeus Királyok a még ott élő kevés zsidóságot is áttelepítik a területre Júdeába, így a zsidók száma itt Krisztus idejében igencsak elhanyagolható.

E világban, egy akkor kb. 30-as éveiben lépő ifjú, megkeresztelkedik a Jordánban, majd elkezd hirdetni az ígét, miközben gyógyító csodáival a gyarló embereknek, további nyomatékot ad szavainak. Útján hamarosan kísérők követik: a tanítványok egy gyűrűje, melyből ő 12-t kiválaszt, sok női hódoló, aki szolgálja őt útjain s még sokan mások.

A rövid, kb. 3 évre becsült tevékenységére, keresztre feszítése, s feltámadása teszi rá a koronát. Feltámadva megismétli tanítványainak a térítésre való parancsot s azok végül is, a Szentlélektől megáldva el is kezdik terjeszteni az Igét.

Ez még nem a Katedrálisok, Dóмок a sokszintes papi hierarchia korszaka. Az összejövetelek családi házakban egyéb jelentéktelen helyeken történnek. A számtalan újjonnal alakult kis gyülekezetecskéknek legfeljebb köztisztületnek örvendő elöljárói nem pedig papjai vezetik a megtérteket. Imádkoznak s bizonyosságot tesznek, arról, amit hallottak, illetve személyes élményeikről. A „szemtanúk” s kiemelten a 12 apostol látogatása s elbeszélése igen fontos pillanat lehetett egy ilyen gyülekezet életében.

Idő multával egyre több írástudó is megtér, s ahogy az első apostolok mártír halála figyelmeztet egyre sürgősebbé, válik a szemtanuk elmeséléseit papírra vetni. Számtalan írástörredék keletkezhetett e periódusban.

Ahogy néhány gyülekezet, így a Jeruzsálemi is megerősödik, ahogy az írások kezdenek könyvekké összeállni, és ahogy a gyülekezetek politikai befolyás alá kerülnek, megkezdődik az írások tudatos „cenzúrázása”, „tisztogatása”, átírása.

Szerintem 5 főbb vonal mentén történt ez a munka.

1. Ki kellett hangsúlyozni, hogy bár Jézust is Keresztelő János keresztelte meg, s bár kettejük tanításaiban sok a hasonlóság, azért a Jézusi tanítások fontosabbak! (Lásd. pl. Jn 3:22-4:3)
2. El kellett „zsidósítani” az igét főleg kiemelve, hogy Jézus azonos a próféciák Messiásával. Gondolom ez kb. 70-ig Jeruzsálem lerombolásáig volt terítéken. Ne feledjük a kereszténység első próbatétele volt, hogy hirdethető-e az ige a pogányoknak is vagy csak a zsidóknak. (Lásd pl. Csel. 15:1-33) Erre valószínű még visszatérünk. A „zsidósítás” legjobban a Máté evangéliumán bizonyítható.
3. Krisztus Isteni voltának kiemelése érdekében beiktattak két születés történetet mely nem egy ponton ellentmondásba, kerül a másikkal, két teljesen eltérő nemzetiségi táblázatott. Szerencsére számtalan hasonló de nem egyszer még hitelképtelenebb mitikus történet megmaradt apokrifnek. Megszületik a szűzen fogantatás fogalma, mely még elfogadható is lenne, de ezt a katolikus dogmatika az „örök szűzre” tökéletesíti.
4. Itt jutunk el a következő ponthoz Jézus földi családjának „kiirtásához”. Fittyet hányva számtalan Bibliai ígére, tagadja, hogy Jézusnak lett, volna elsődleges földi rokonsága.
5. Számtalan jel vall arra, hogy a nők szerepét a kor politikai beállításának jegyében igyeksenek kitörölni. Kiemelten fontos Itt Mária Magdolna esete.

A Teológiai Tudományok többnyire egyet értenek abban, hogy a négy evangéliumot nem azok írták, akinek nevéhez fűződnek. Legtöbbjük az általam is támogatott elvet vallja mely értelmében a három úgy nevezett szinoptikus Evangélium (Máté, Márk és Lukács) szerzője egy úgynevezett „Ős Márk Evangéliumot” s valószínű egy „Tanítások Gyűjteményét” (Q-nak nevezve a német Quelle, forrás után) használhatott fel forrásként.

Magam részéről hiszek egy „Ős János”(1) és egy „Ős Márk”(2) evangélium létezésében. Az Evangéliumok kialakulásával kapcsolatos saját állásponatom lejjebb fogom részletezni.

Csak a mai formában ismert Márk és János Evangéliumát felhasználva levonhatok az alábbi állítások:

Származás

- Mindkettő: - a keresztkedéstől kezd Jézus életét
 - Jézust a galileai Názáretinek nevezi
 - említi rokonait: anyát, apját, testvéreit
 - a zsidókról, mint idegenekről beszél
 - 1: - megnevezi apját Józsefnek
 - említi anyja leánytestvérét
 - 2: - megnevezi anyját Máriának s fivéreit
 - apját csak, mint ács mestert
 - anyját a keresztkedést alatt mint: „Mária, a kis Jakabnak és Józsefnek anyja” említi
 - Egyik se - említi a szűz fogantatást, a Betlehemben születést
 - említi Jézus korát
-

Tanítványok

- Mindkettő: - 12-ről beszél
 - Júdást, mint árulót kezeli
 - 2: - megnevezi a 12-t
 - Pétert, András, Jakabot és Jánost a halászkedéstől hívja el Jézus
 - Jakab, János kiemelt szerepet kap
 - 1: - a 2 által megnevezettek közül csak 5-t említi,
 - Jakabot, Jánost név szerint nem, csak egyszer mint "Zebedeus fiai"-t
 - átvesszi Keresztkedést János 2 tanítványát így András is, aki bemutatja neki Pétert
 - kiemeltebb szerepet ad Filep, András és Tamásnak
 - említi egy "tanítványt, akit Jézus szeretett"
 - említi egy "Júdás (nem az Iskáriótes)" -t
 - kérdés ez a 2 listájában nem szereplő, csak Lukács által megnevezett Júdás a Jakab fia-e? Vagy esetleg Jézus fivére?
-

A Lázár feltámasztásától, Jézus temetéséig való történéseket össze hasonlítva elég magas 90%-ot is meghaladó egyezést mutathatunk ki.

- Eltérések:

- 1: - leírja Lázár feltámasztását s ezzel mintegy megmagyarázza, miért hozta, a csak általa megnevezet Mária Lázár testvére, a drága kenetet, s miért fogadta oly kiemelt ünnepléssel a Jeruzsálemben számráhaton bevonuló Jézust a tömeg.
- Az utolsó vacsorát megelőző lábmosás leírása.
 - megnevezi Pétert, mint a szablyával fület vágót.
 - Kajafás előtt Annához viszik Jézust, aki szintén kihallgatja.
 - Péteren kívül egy másik tanítvány is követi az elfogott Jézust, akinek bejárása van a zsidó főpapokhoz.
 - a kereszt alatt anyját és a „tanítványt, akit szeretett” Jézus egymás gondjaira bízta.
 - a keresztre feszítettek lábait megtörik, de a már elhunyt Jézusét nem.
 - Jézust megdöfik egy dárdával.
- 2: - Júdas már az utolsó vacsora előtt megállapodik a főpapokkal.
- részletezi az „Úr Vacsorát” az utolsó vacsorán belül.
 - megemlíti, hogy 6-9-ig sötét volt.
 - megemlíti, hogy a templom kárpitja kettéhasadt.
 - megemlíti a századost aki azt mondta: „Bizony, ez az ember Isten Fia vala!”

Ellentmondások:

- 1: - Jézus maga vitte keresztjét
2: - a keresztet czirénei Simon vitte.

További egyezések

- Mindkettő: - említi Keresztelő János tevékenységét
- Keresztelő János kiemeli, hogy ő csak előfutára valakinek, aki utána jön, s Szent Lélekkel fog keresztelni.
 - említi, hogy Jézus Keresztelő János által megkeresztelkedik.
 - kiemeli, hogy Jézus szombati napon történő gyógyításai megbotránkoztatták a farizeusokat.
 - kiemeli, hogy senki sem próféta saját városában.
 - említi az 5000 ember megvendéglését 5 kenyérral s 2 hallal.
 - említi Jézus vízen járását.
 - említi, hogy vasárnap reggel üres Jézus sírja.
 - említi, hogy Jézus megjelent Mária Magdolnának.
 - említi, hogy Jézus megjelent a 11 tanítványnak.
-

Cenzúrázások, tisztogatások, átírások

1 Keresztelő János.

Erre fordítottam eddig a legkevesebb időt.

Az egyetlen, ami nekem szemet szúrt csak az általam másodlagosnak tartott Máté s Lukács Evangéliumát érinti. Mindkettő hasonlóan írja le, hogy a tömlőben lévő Keresztelő János elküldi két tanítványát Jézushoz, hogy megkérdezzék ő-e az, akire vártak. Figyelembe véve, hogy mindkét Evangélium tanúságot tesz arról, hogy a Szentlélek egy galambhoz hasonlóan rászállt Jézusra s égi szózat hangzott el: „Ez amaz én szerelmes fiam, a kiből én gyönyörködöm.” ez elég logikátlanak tűnik. Máté tovább fokozza azzal, hogy János Jézust felismerve el akarja hárítani a keresztelest mondva: „Nékem kell általad megkeresztelkednem”. Érdekes az is, hogy Jézus nem ad egy egyszerű egyenes igenlő választ a kérdésre.

A számomra elsődlegesként kezelt Márk és János szintén említi a galambhoz hasonlóan leszálló Szentlelket, de János nem említi az égi szózatot.

A Keresztelő János mozgalmának erejét igazolja egy 27 évvel későbbi Efézusi eset, ahol az alexandriai származású Apollós térítő munkát végez. (Csel. 18:24-25)

2. Elzsidósítás.

Azt a folyamatot, mellyel az ígét a zsidók számára szalonképessé próbálták tenni, a valószínűleg legelső jelentősebb keresztény gyülekezeten belül keletkezhetett, Máté Evangéliumán fogom kimutatni.

Fontosnak találták Jézust, mint a zsidók által várt Messiást azonosítani.

A nemzetiségi táblával s a gyerek Jézus leírásával a következő pontban részletesebb leszek, itt csak azt emelem ki, hogy Máté szerint Jézus szülei Júdeában éltek s csak mikor Egyiptomból haza tértek mennek Názáretben a Heródes fiától való félelem miatt. Így próbálják a galileai származást tompítani.

A teljes Evangéliumba 14 helyen szúrtak be Ó Szövetségi hivatkozásokat, mellyel az Ó Szövetségi jövendölések Jézusban való beteljesedését s ezzel Jézus Messiási voltát akarják igazolni:

1:22-23
2:5-6,15,17-18,28
3:3
4:14-16
8:17
12:17-21
13:14
15:7-9
21:4-5
26:56
27:9

Csak Máténál találunk egy eléggé zsidó sovíniszta kijelentést:

"Ezt a tizenkettőt küldé ki Jézus, és megparancsolá nekik, mondván: Pogányok útjára ne menjete, és Samaritánusok városába ne menjete be; Hanem menjete inkább Izráel házának eltévelyedet juhaihoz." (Mt.10:5-6)

Egy szintén csak Máténál található beszúrás:

"Ő pedig felelvén, monda: Nem küldetem, csak az Izráel házának elveszett juhaihoz." (Mt.15:24)

De nem csak zsidósít ez az Evangélium, hanem minden más Evangéliumnál keményebben dorgálja a zsidókat. Példa erre a teljes 23. rész melyből csak egy verset idéznék:

"Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok! mert megkerületek a tengert és a földet, hogy egy pogányt zsidóvá tegyete; és ha azzá lett, a gyehenna fiává teszitek őt, kétszerte inkább magatoknál." (Mt.23:15)

Tudatja velük, elvételük tőlük addigi „kiválasztottságuk”:

”Annakokáért mondom néktek, hogy elvételük tőletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, a mely megtermi annak gyümölcsét.” (Mt.24:43)

A legkeményebb mégis az a szintén csak Máténál található jelenet:

”Pilátus pedig látván, hogy semmi sem használ, hanem még nagyobb háborúság támad, vizet vévén, megmosá kezeit a sokaság előtt, mondván: Ártatlan vagyok ez igaz embernek véréből; ti lássátok!

És felelvén az egész nép, monda: Az ő vére mi rajtunk és a mi magzatainkon.” (Mt.27:24-25)

mely kiemeli a zsidóság felelősségét a Jézus keresztre feszítésében.

Kiemeli a zsidó hit törvényeivel való folytonosságot:

„ Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétának eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltörljem, hanem inkább, hogy betöltsen.

Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, a míg minden be nem teljesedik.

Valaki azért csak egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb léssen; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy léssen.

Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképen sem mehettek be a mennyeknek országába.” (Mt. 5:17-20)

Mennyire ellentmondanak ezek, a valószínű tudatosan Márktól át nem vett igéknek:

„Mert az Isten parancsolatját elhagyva, az emberek rendelését tartjátok meg, korsóknak és poharaknak mosását; és sok egyéb efféléket is cselekesztek.

Az Isten parancsolatját szépen félre teszitek, azért, hogy a magatok rendelését tartsátok meg.”

(Mk.7:8-9)

„Eltörlvén az Isten beszédét a ti rendeléseitekkel, a melyet rendeltetek; és sok effélét is cselekesztek.” (Mk.7:13)

A János Evangéliumában Jézus teljesen elhatárolja magát a törvényektől. „a ti törvényeitekről” beszél! (Jn.8:17,10:34)

Az Evangélium Jeruzsálemi eredetét támassza alá a csak itt részletezett négy alábbi elbeszélés is:

27:3-8 Részletesen foglalkozik Júdás és az árulási pénz sorsáról részletesen megnevezve a telket, s a célt mely vételére a pénzt fordították.

27:19 Pilátus tulajdon neje is közbelép Jézus érdekében.

27:62-66 A főpapok őriztetik a sírt, mert félnek, ha a test eltűnne nép hinni fog a feltámadásba.

28:11-15 A feltámadást követően mikor az őrség jelenti a főpapoknak az esetet, azok lefizetik őket, hogy hazudják: a tanítványok lopták el a testet.

Míg a többi Evangélium végig a zsidókról, mint kívülálló idegenekről beszél, addig Máté Evangéliumában a zsidó szó szokatlanul ritkán fordul elő.

Mellőzve a pilátusi „Zsidók Királyát” csak 3 helyen:

- A keleti bölcsek a „Zsidók Királyát” keresik.

- Egy fentebbi idézetemben: „egy pogányt zsidóvá tegyetek” kontextusban.

(m.j. az eredeti görögben itt nem zsidó (ιουδαιως) hanem a prozerita (προσηλυτος) szó található)

- A feltámadás után a főpapok lefizetik az öröket, hazudják, hogy Jézus testét ellopták „És elterjedt ez a hír a zsidók között mind e mai napig.”

Nem része a „zsidósításnak” de mert szintén csak egy Máté sajátosság itt szeretném megemlíteni:

„És felelvén Jézus, monda néki: Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám.

De én is mondom néked, hogy te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.

És néked adom a mennyek országának kulcsait; és a mit megkösz a földön, a mennyekben is kötve léssen; és a mit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva léssen.” (Mt. 16:17-19)

A Római Katolikus Egyház, előszeretettel hivatkozik ezen igékre, maga jogosultságára szeretvén azt felhasználni. Mivel csak a Jeruzsálemi Evangéliumba olvashatjuk ezt, s mivel a Jeruzsálemi Ős Egyház alapítója tényleg Péter, az alapítás után kb. 20-30 évvel, jogosan írták itt ezt. De mert a Római Egyház semmi kép sem tekinthető a Jeruzsálemi jogutódának Róma erre való hivatkozása nevetséges.

3. Isteni volta

Máté és Lukács Evangéliuma szerintem túllőtt a célon mikor Jézus munkásságán túlmenve beiktatott egy-egy egymással nem egyező, sőt keményen ellentmondó nemzetiségi táblázatot és gyermek történet.

Kezdjük a nemzetiségi táblával.

Mivel egyetlen Evangélium se említi Józsefet Jézus megkeresztelkedése után, joggal feltételezhetjük, hogy ekkora már elhunyt, s egyetlen tanítvány sem ismerte személyesen őt. Igaz fia Jakab a Jeruzsálemi gyülekezet egyik oszlopa játszhatott szerepet a Máté Evangéliuma megírásában. De akkor is, kérdelem én, honnal is ismerte volna a nagy valószínűséggel írástudatlan ács családfáját majd 1000 évvel visszamenőleg? Hány a ma már többségileg írástudó kortársunk tudja családfáját Szent István királyunk koráig visszavezetni? Máté legalább apróbb hibákkal de az Ó Szövetségből ismert adatokat használja fel, azt súgva, hogy Jézus a Nabukodonozor általi fogságba vitelig uralkodott Júdeai királyok vérvonala. Lukács teljesen más táblázatot iktat be.

Egyesek úgy szeretnék ezt feloldani, hogy Mária származásának tulajdonítják az egyiket, de sajnos mindkettő Józseffel kezdődik kinek (nevelt)fia Jézus, így mivel Joachim Mária apja nincs megnevezve ez egy elfogadhatatlan kísérlet.

Mivel József hitünk alapján nem apja, hanem csak nevelő apja Jézusnak eleve lényegtelen származása.

Máté még figyelt rá hogy Józsefet, csak mint Mária férjét említse (Mt.1:16), de Lukács József fia vala kifejezést használ (Lk.3:23).

Sajnos a beiktatót gyermek történetek is ellentmondanak egymásnak.

Bár mindkettő egyezik a Betlehemben születésben, de Máté, mint helybeli esetet állítja be mit sem tudva egy népszámlálásról, Lukács pedig Názáretből hozatja a Szent Családot Betlehembe, annak fogadóházának istállójába. Nem akarok azon lovagolni, hogy semmi más forrás nem ismert, mely megerősítené e népszámlálást, de azt semmi kép sem tudom elhinni, mi több értelmetlennek is tartom, hogy mindenkit születése helyén vettek volna nyilvántartásba!

Máté szerint a gyermeknek keleti bölcsek hoztak ajándékokat s a „házban” látogatták meg. Őket egy csillag vezeti. Érthető a távoli ismeretlenre való hivatkozás, hisz még élhettek olyan betlehemi pásztorok, akik tiltakoztak volna, hogy semmiről se tudnak. Hasonló megfontolásból nem kizárt egy Betlehem környékén végbement gyermek mérsárlás melyet beleépítettek a történetekbe. A Jeruzsálemhez közel fekvő Betlehemből sokan látogathatták a jeruzsálemi gyülekezetet s cáfolhatták volna. A gyermek Jézust menekülő szülei Egyiptomba viszik ezzel véve elejét, a „miért nem ismertük gyermekként?” típusú kérdéseknek. Egyiptomból hazatérve már a valós gyermekkori helyszínre viszik Jézust

Lukács mit sem tud a keleti bölcsekről, pásztoroknak angyalok hirdetik az örömhírt, majd a jászolban fekvé találják Öt. A család betartva a mózesi törvényeket körülmetélik a gyermeket, bemutatják a jeruzsálemi templomban. Itt ketten is hirdetik Isteni kilétét. Dolga jól végeztével a család haza megy Názáretbe

Az apokrif írások zöme azt sűgalja, hogy a Máté gyermektörténete elterjedtebb volt, mint a Lukácsé. Eddig csak a Szír gyermekség evangéliumban találkoztam a Lukácséhoz hasonló leírással.

Bár szerintem, ahogyan az lejjebb is említeni fogom, ezeket csak később, feltehetően 100-150 közt toldják a 2 Evangéliumhoz, ez a folyamat már Pál idejében is éreztette hatását.

„Se mesékkel és végehossza nélkül való nemzetségi táblázatokkal ne foglalkozzanak, a melyek inkább versengéseket támasztanak, mint Istenben való épülést a hit által.” (1Tim.1:4)

Int minket Pál.

4. Jézus földi családja.

A Jézus földi családjával az a legnagyobb bökkenő, hogy a katolikus dogmatika, foggal s körömmel ragaszkodik Jézus anyja Mária örök szűz voltához azt állítva, hogy az a Jézus születése után sem élt házas életet. Ennek bibliai alapja nagyon de nagyon vitatható.

Lukács első részében, mikor az angyal megjeleníti Máriának Jézus születését, az így válaszol:

"Monda pedig Mária az angyalnak: Mimódon lesz ez, holott én férfiat nem ismerem?" (Lk.1:34)

A bölcs magyarázók, erre építenek mindent, mondván mivel az angyal nem mondott időpontot ez a jövőre is kivetíthető. Na persze megjelenik nekem az angyal, s mondja gyereket fogok szülni, s én rögtön arra gondolok, hogy majd 50 év múlva. Ja és bár mint delphi szűz előre látom, hogy soha nem fogok nemi életet élni, ennek ellenére van moralitásom magamat eljegyeztetni Józseffel!

Érdekes itt idézni e történet Koránban található változatát:

"„Uram!" - mondta (Mária) - „Honnan lesz nekem fiam, holott nem illetett engem ember?" "
[Szúra 3,47]

A fanatikuskoknak már Máté sem hoz feloldozást:

"És nem ismeré őt, míg meg nem szülé az ő elsőszülött fiát; és nevezé annak nevét Jézusnak."
(Mt. 1:25)

A kimagyarázkodásban nincs hiány. Az említettek biztos József első házasságából (melynek nincs semmi bibliai alapja) származnak. Az említettek csak unokatestvérei. Az arám nyelvben a testvér nem is testvért jelent. Stb. stb. stb.

Érdekes, hogy ezek a „nem gyermekei” Máriát, mint egy farka követik.

Azt sem veszik figyelembe, hogy ha Mária nem anya e gyerekeknek, akkor három evangélium szerint is Mária jelenléte a keresztre feszítésnél vagy a sírhoz menetelnél nem lenne igazolt!

A Jánoshoz kötött Evangélium a keresztt alatti négy nő megnevezésekor megemlíti egyetlenként „az ő anyjának nőtestvérét”. Ha itt elhagyjuk az esetleg később beszűrt „anyjának” szót megkapnánk azt a három Máriát, akiről Fülöp apokrif evangéliuma ezt írja (németből szabadon fordítva):

" Hárman voltak kik mindenkor az Úrral jártak: Mária, az édesanyja, húga és Magdolna, akit társának neveztek. Mert (egy) Mária az ő húga és anyja és társa."

5. A nők, kiemelten Mária Magdolna.

Nem fogok itt elmenni a „Da Vinci-kód” irányába, de bele kell mennem néhány kényes kérdésbe.

Az Evangéliumok nagy arányban egyeznek abban, hogy Mária Magdolna jelen volt a keresztre feszítésnél, a vasárnapi sírlátogatásnál mi több neki jelenik meg először a feltámadás után Jézus.

Ha az apokrif iratokat is figyelembe veszem, akkor nem hagyhatom figyelmen kívül, hogy Péter nem nagyon kedvelte őt. (Lásd Mária Evangéliumát) Így, mivel ahogy majd később taglalóm, Márk Evangéliumának alapjait Péter elbeszélései képezik, nem lep meg, hogy nem sok szó esik abban róla.

Más a helyzet a Jánosnak tulajdonított Evangéliummal.

Igaz, név szerint csak kétszer szerepel. A keresztt alatti nők felsorolásánál Márkkal ellentétben, ahol elsőként említik, itt udvariassági utolsó helyen szerepel, illetve Vasárnap reggelén. Mint Jézusnak a feltámadás utáni első megjelenésének részletes leírásából olvashatjuk, Jézus először asszonynak szólítja, ekkor még nem ismeri őt fel, de mikor másodjára már néven („Mária”) nevezi, akkor már felkiált „Rabbóni”. E szó sehol máshol nem lelhető fel a Bibliában, ebben a birtokló formában. (m.j. ha a görög szöveget veszem alapul, akkor még Mk.10:51-ben is a „ραββουι” szerepel, de ezt Károli „Mester”-nek fordítja) Rabbi (mester vagy tanító) helyett egy bizalmasabb Mesterem. „Ne illess engem” folytatja Jézus, ami azt sűgalja, hogy máskor igenis megérintette őt.

Ez az Evangélium azonban más rejtélyeket is tartogat számunkra. Megjelenik benne egy „tanítvány, akit Jézus szeretett vala”. Ez a tanítvány „Jézus kebelén nyugszik vala” az utolsó vacsoránál. Ha görcsösen ragaszkodunk hozzá, hogy ez a 12 egyike kell legyen, félek tévútra terelődünk. A tanítvány szót tágabb értelemben használták az evangéliumok. Lukács például a hetven tanítványról beszél. Így annak feltételezése, hogy ez a tanítvány nem más, mint Mária Magdolna sokkal valószínűbbnek tűnik előttem, mint annak, hogy egy férfi tanítvány nyugvótt volna Jézus kebelén.

Azt sem lehet kizárni, hogy Mária Magdolna egyike lett volna a 12-nek. A tanítványok ki létéről ugyanis nincs egyezés az Evangéliumokban. A Bibliakutatók ezt úgy próbálják feloldani, hogy egyik másik tanítványra több nevet is rá ragasztanak. A soknevűségükről ismert spanyol Don-ok is megirigyelhetnék őket.

A keresztt alatt anyját és a szeretett tanítványt egymás gondjaira bízta. Elegendő lehetett itt a gyermeked vagy lányod szót fiadra fordítani, máris meg lehetett másítani az eredeti értelmet. Az is érdekes hogy Jézus a négy nő felsorolása után „látja vala, hogy ott áll az ő anyja és az a tanítvány, a kit szeret vala”.

Olvastam egy érdekes megközelítést, de sajnos a szerző nem nevezet meg forrást, ahol tudnám ellenőrizni, így csak megemlíteni tudom, mely szerint a rómaiak a kivégzés helyszínére csak a kivégzett női rokonait engedték. Valahol logikus...
Ha viszont elfogadom, hogy a tanítvány, akit szeretett vala Mária Magdolna lenne, sok érdekes fordulat állna be, s Márkkal való ellentmondások is kiéleződnének. Hisz Ján. 21:24 értelmében akkor ő írta volna János Evangéliumát (legalábbis annak ősi formáját) Vegyük az elejét. Jézus a megkeresztelkedése után nem ragadtatik el a negyven napos pusztai böjtre, ahogyan azt Márknál találjuk. (Bevallom saját hitelméletem értelmében is a böjtnék a keresztelkedés előtt, kellett történnie.) Másnap visszatér Jánoshoz. Gondolom nem azért, hogy csak nézelődjön, hanem valószínűleg elbeszélgetett vele. János ekkor mellé adja két tanítványát, Andrást és egy meg nem nevezetett ki nagy valószínűséggel Mária Magdolna.

Ha ez így van, akkor egyike Jézus legelső tanítványainak megelőzve a Márk szerint első Pétert. Ki lehetett e nő, ki már Keresztelő Jánosnak is tanítványa, ki szintén galileai, hisz Magdalainak neveznek, s ezen Evangéliuma nagyon sokszor használja a „zsidók” fogalmat, mint idegenekre való utalást.

(Olvastam olyan hozzáállást, hogy: „A probléma csak az, hogy Josephus Flaviustól biztosan tudjuk, hogy az el Mejdelenek nevezett mai várost annak idején Tarichea néven ismerték. Minden eddigi kutatást egybevetve, kijelenthetjük, hogy nem is létezett semmiféle Magdala.” E sorok írójától várom a magyarázatot, hogyan mehetett el Jézus e nem létező határába hisz Máté 15:39 írja: „És elbocsátván a sokaságot, beszálla a hajóba, és elméne Magdala határaiba.”)

Valószínűleg nem csak írástudó de ezen Evangélium bevezetőjét olvasva egy filozófiaiag képzett személy is vetül elénk

Nehezen elképzelhető ugyanez, egy a horgászhalóktól elhívott halásztól. Márk ugyanis nemcsak megemlíti Jakabot és Jánost, mint Péter földijeit, de kiemelt szerepet is ad nekik. Így ők hárman kísérik el Jézust arra a hegyre, ahol Mózes és Illés megjelenik nekik Elég elképzelhetetlen, hogy egy ilyen élményt elfelejtett volna János saját Evangéliumában megemlíteni.

János Evangéliuma viszont, meg sem említi, sem Jakabot se Jánost. Itt András mellett Filep és Tamás kap kiemeltebb szerepet, pont az a két apostol kiknek apokrif evangéliuma jelentősebben említést tesz Mária Magdolnáról.

A már idézett Fülöp apokrif evangéliuma írja még (németből szabadon fordítva):

" A Sophia, kit terméketlennek hívnak: ő [az] angyalok anyja. És [Krisztus] társa Mária Magdolna. A [Úr szerette] őt jobban, mint [minden](más) tanítványt, és csókolta őt [gyakran] az ő [száján]."

Tamás apokrif evangéliumában meg ezt találjuk (Czire Szabolcs által közzétett magyar fordítás):

" **114** 1. Simon Péter mondta neki: „Mária menjen el közülünk, mert a nők nem méltók az életre.”
2. Jézus így szólt: „Nézd, én úgy vezetem be őt, hogy férfiúvá teszem, úgyhogy ő is egy élő férfiúi léleké válik, hozzád hasonlóvá.”

3. (Bizony mondom néktek): „Minden nő, aki férfivá teszi magát, be fog menni a mennyek országába.”

Végül néhány részlet Mária apokrif evangéliumából (németből szabadon fordítva)

Péter mondá Máriának:

Növér, mi mind tudjuk, hogy a Megváltó téged jobban szeretett, mint a többi asszonyt. Mond el nekünk a Megváltó azon szavait, melyre te emlékszel, melyeket te ismersz, mi viszont nem, mert mi azokat nem is hallottuk.

(...)

Ekkor Péter ellenvetette, Testvéreit a Megváltó felől kérdezve: tényleg beszélt volna-e egyedül egy nővel s minket kihagyván? Rábólintsunk-e és hallgassunk-e mind reá? Előnybe részesítette velünk szembe?

Ekkor Mária sírva fakada s kérdé Pétert: Péter testvérem mit mondasz te itt. Gondolod mindezt magam okoskodtam ki szívembe, s ily módon hazudnék a Megváltóról?

Ekkor Lévi megragadta a szót Péterhez szólva: Testvérem Péter te a kezdetektől fogva ingerlékeny vagy. És most látom, ezen asszony ellen fontoskods, mintha egy ellenfeled lenne. Ha azonban a Megváltó ötét elegendőnek tartotta, ki vagy akkor te, hogy ötét eldobod.

Biztosan nagyon jól ismerte őt a megváltó. És ezért szerette őt jobban, mint minket. Szégyelljük ezért magunkat s öltük a végleges embert magunkra.

Visszatérve a Biblia berkeibe. Egyedül a Jánosnak tulajdonított Evangélium említi, hogy nem csak Péter, de egy másik tanítvány is követte, a Jézust elhurcolókat, kik egyedül csak itt nem Kajafához, hanem Annához:

” Simon Péter pedig, és egy másik tanítvány követi vala Jézust. Ez a tanítvány pedig ismerős vala a főpappal, és beméne Jézussal együtt a főpap udvarába, Péter pedig kívül áll vala az ajtónál. Kiméne azért ama másik tanítvány, a ki a főpappal ismerős vala, és szóla az ajtóőrőznek, és bevivé Pétert.” (Jn. 18:15-16)

Mária Magdolna tehát ismerte a főpapokat is!

Mária Magdolna műveltségére és szerénységére vall, hogy az Evangélium eredeti alakjában sehol nem nevezi meg magát, mindenűt csak a „és egy másik tanítvány” és a „tanítvány, akit Jézus szeretett vala” kifejezéseket használta.

Igen könnyű dolgot adva ezzel azoknak, akik ellopták tőle az Evangélium szerzőségét.

Elegendő volt kereszt alatt álló négy nő felsorolásában az „anyjának” szót beiktatni, hogy ne legyen Jézusnak leánytestvére, a „tanítvány, kit szeretett”-et Mária Magdolnára cserélni.

Jézus szavaiban a „gyermeked”-et „fiad”-ra módosítani

Vasárnap a sírhoz menő tanítvány, akit szeretet szintén Mária Magdolnára lett átírva s a Péter neve után odabiggyesztették, hogy a „tanítvány”-nak is szólt, így bár csak Péter és a „tanítvány” fut a sírhoz, a sírnál mégis Máriának jelenik meg Jézus. A 20:2-11 erősen utólagos betoldást sejtett.

Az evangélium utolsó versei elég zavarosak nem illenek az addigi gondos szerkesztésbe, s így, itt is felmerül a manipuláció gyanúja. (Több helyen is olvastam, hogy a teljes 21. rész utólagos betoldás lenne. Ezt az álláspontot magam is osztom.)

Sajnos a Simon / Sauli nőgyűlölet gondoskodott róla, hogy a Bibliában többé ne legyen említve Mária Magdolna neve.

Így Bibliai alapja nincs további életének.

(Hacsak nem neki írta János második levelét, de erről majd lejjebb.)

Apostolok cselekedetei s az evangéliumok keletkezése.

Bevallom, úgy terveztem, a továbbiakban már nem csak a Bibliára támaszkodom, ahogyan azt eddig tettem, a főleg Mária Magdolna miatt szükségessé vált pár apokrif irat bevonásától eltekintve, hanem lényegesen nagyobb mértékben fogok más forrásanyaghoz is fordulni.

De a majd száz az interneten elérhető anyag átfutása csak arról győzött meg, hogy 100 szerző 200 véleményen van, hogy gyakorlatilag mindenki csak találgat.

Megmaradok tehát a Bibliánál, s az előbbieknél nagyobb hiteleséget adok Lukácsnak, pontosabban az Apostolok Cselekedetének. Nem meggyőződésből, hanem mert nincs megbízhatóbb alternatíva.

Három kivételt mégis tennék. Találtam egy egyébként remekül szerkesztett komoly oldalt, mely sajnos nem volt képes a katolikus dogmatikához való görcsös ragaszkodását feladni, ami viszont nem ok, hogy ne használjam fel a második fejezetében összegyűjtött ókori történelmi forrásait.

[<http://www.depositum.hu/evangeliumok/evangeliumok02.html>] .

A másik kettőt majd a megfelelő helyen fogom említeni.

A fent említett honlap is egyike azon írásoknak, mely elárulja: a 21. század embere megpróbál 21.-ik századi gondolkozással magyarázni kétezer éves eseményeket. A 21. század emberének tudatában egy író megír egy művet, majd mikor az már befejezett, lezárt kinyomtatják azt, s komoly üzlethálózatok gondoskodnak annak terjesztéséről.

A kétezer évvel ez előtti valóság teljesen más. A könyvek papirusz lapokra íródtak, azok sosem lettek összekötve. Az irományok sosem érték el a statikusan zárt állapotot. Szerzőjük bármikor hozzáírhatott, illetve elhagyhatott belőlük. Nemegyszer még a szerző halála sem akadályozta meg az utókort, hogy ne írjon, toldjon hozzá valamit. A terjesztés csakis másolással történt. Különböző időkből készült másolatok tehát tartalommal eltérhetnek egymástól. Azt meg sem akarom említeni, hogy az így készült másolatok is tovább éltek, s senki se akadályozhatta birtokosukat abba, hogy azt tovább bővítse, módosítsa.

A fentiek tudatában rádöbbenhetünk mennyire értelmetlen, pl. az evangéliumok keletkezésének időpontján lovagolni.

Figyelembe véve, hogy az Újtestamentum egyetlen írásba se sejteti, hogy értesült volna az első nagyobb mártírhalálokról (Jakab 62, Péter 64 és Pál 67) vagy Jeruzsálem lerombolásáról (70) azt engedi feltételezni, hogy azok legalábbis egy első ősi formában már 65 előtt íródtak egy a Jelenések könyvének kivételével.

Ezek az ősi verziók még nem 100%-ban azonosak a mai formával. Hogy szerintem hol lehettek eltérések, majd esetenként fogom említeni.

Előző fejezetemből már kiderült, hogy szerintem két „ős evangélium” kellett létezzen. Egy „ős-Márk” és egy „ős-János”.

Kezdjük tehát az „ős-Márk”-kal s az abból kialakult három szinoptikus Evangéliummal.

Nézzük ki is volt Márk? Szerintem Péternek a fia. Lehet, hogy egyesek felkapják erre a fejüket, ezért hadd próbáljam ez alátámasztani. Megjegyzem, ha tévednék, annak sem lenne semmi jelentősége, s nem csökkentené sem, a nevéhez fűződő Evangélium sem személyének jelentőségét. Péter így írja levelében: „Köszönt titeket a veletek együtt választott babiloni gyülekezet és Márk, az én fiam.” (1.Pét 5:13) Ja persze lehet most tamáskodni, hogy ezt nem így kell érteni, de menjünk tovább. Azt, hogy Péter nős két helyen is igazolja a Biblia. Hisz anyósa meggyógyítása egyike Jézus első csoda tételeinek (Mk 1:29-31) de Pál levele is említi: „Nincsen-é arra jogunk, hogy keresztyén feleségünket magunkkal hordozzuk, mint a többi apostolok is és az Úrnak atyjafiai és Kéfás?” (1.Kor.5:9).

János Evangéliuma megemlíti, hogy Jézus hazaküldi tanítványait az övéikhez:

„Ímé eljő az óra, és immár eljött, hogy szétoszoljatok kiki az övéihez, és engem egyedül hagyjatok; de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.” (Jn.16:32)

Na mármost nem valószínű-e, hogy a tömlöcből szabaduló Péter először is haza megy, s nem valószínű-e, hogy pont az ő házában gyűltek össze az érette imádkozók? Az Apostolok Cselekedetei így szól erről:

„És miután ezt megértette, elméne Máriának, a János anyjának házához, ki Márknak nevezetik; hol sokan valának egybegyűlve és könyörögnek vala.” (Csel.12:12). Végül egy utolsó gyengébb de nem elhanyagolható bizonyíték. Tudjuk hogy Márk Barnabásnak unokatestvére (lásd Kol. 4:10) Barnabás Krisztus halála után tér meg. (Csel. 4:36-37) Mégis jelentős szerepet tud játszani. Amikkor Pált kerülük a gyanakvó tanítványok ő viszi oda az apostolokhoz (Csel. 9:27) amikor pedig Antiókhában megtörténik az első nagy áttörés, s számos pogány megtér, őt küldik oda. Szerintem az a tény, hogy Péter unokaöccse szerepet játszott ebben.

Itt két gondolatot kell utólag beiktatnom.

Azt reméltem a Péter – Márk apa – fiúi viszony saját felfedezésem, de találtam egy írást, mely ugyan ezt vallja. Akhlati Salamon Bassora (Bashra) szír nesztoriánus püspöke kb. 1222-ben írt „A méhek könyve” című írásában Márkról ezt írja (angolból szabadon fordítva) :

„Márk az evangélista Rómában prédikált, meghalt és eltemették itt. Egyesek az mondják, hogy Simon Péternek a feleségének fia, mások hogy Simon fia; és Rhoda volt a nőtestvére” (XLVIII rész)

Felfigyeltem, hogy több írás Márkot Barnabás unokaöccsének nevezi. Utána néztem s több Bibliafordítás (főleg német, de nem csak) ugyan ezt a hibát követi.

Az általam használt egyik görög Biblia (Nestle27/UBS4) s leellenőriztem, a Sinai-Kodex is, a „ανεπιος” szót használja. Az általam használt Györkösy Alajos – Kapitánffy István – Tegye Imre Ögörög – Magyar Nagyszótár (Akadémiai Kiadó, Budapest 1993) ezt unokatestvérenek

fordítja. További két interneten elérhető Ógörög – Angol szótár is megerősítette ezt. Az unokaöcs görög szava ezen szótárakban „ὄδελφιθεός”.

Említettem, szeretnék a fent említett honlap oldaláról néhány ókori írásra hivatkozni. Csak nagyon kevésre fogok, mert szerintem csak születésük előtt kb. 40-50 évig, tudnak szóba jöhető tanuk lenni. Én, pl. 40 évvel, születtem az első világháború után, mégsem beszéltem soha senkivel, aki arról, mint szemtanú nekem beszámolt volna. Azok az írók pedig, akik i.sz. 300 után születtek, kb. akkora hitelességnek örvendhetnek, mintha én próbálnám megmagyarázni a Rákóczy cselekedeteit.

PÁPIÁSZ (60-139) Hierapólisz püspöke 120 körül 5 könyvet is írt az apostolokról, melyek sajnos nem maradtak fenn, s így csak áttételesen, későbbi írók idézeteként, ismerjük pár töredékét.

Egy Kaiszareiai Euszébiosz (265-339) által megőrzött idézet:

"Azt is mondta a presbiter, hogy amikor Márk Péter tolmácsa volt, mindazt, amiről tudomást szerzett, gondosan le is írta, bár nem rendszerbe foglalva adta elő mindazt, amit az Úr tett és tanított. Ő maga ugyanis se nem hallotta az Urat, se nem volt követője, hanem amint mondtam, a Péteré, aki visszaemlékezések (chreiai) formájában adta elő tanításait, de anélkül, hogy az Úr szavait (logia) irodalmi keretbe (syntaxis) foglalta volna. Ennél fogva Márk nem vétett avval, hogy az egyes dolgokat úgy írta le, ahogy róluk tudomást szerzett. Egy valamire ugyanis vigyázott, hogy ti. ne hagyjon ki semmit abból, amit hallott és semmit belőlük meg ne hamisítson."

Ezt a megközelítést elfogadhatónak tartom.

A továbbiakban, ha időpontot adok meg, kérem azt csak megközelítőnek tekinteni, s mindig 2-3 év pontatlanságot feltételezni. Ha elfogadom Lukács Evangéliuma azon adatát, hogy Jézus keresztelvése Tibérius (14-37) uralkodásának 15. esztendejében történt s 3 évre teszem tanítói munkásságát akkor a keresztre feszítés 31-re esne. Ha viszont azt fogadom el, hogy Jézus ekkor 30 éves s mivel Heródes i.e. 4-ben halt meg akkor 29-re kell, tegyem. Bármelyiket is vesszük alapul Jakab Apostol mártírhaláláig (42) s Péter elbujdosásáig legalább 10 év telt el. Ez alatt készülhettek azok a nagy valószínűséggel arámi nyelvű jegyzetek melyek majdnem 100%-ban bekerültek a Máté és Lukács Evangéliumába is. Márk valószínűleg gondosan jegyzetelte mindazt, amit apjától hallott. Péter elbujdosása után de valószínűleg Heródes Aggripa (41-44) halála előtt Barnabás és Pál magával viszi Márkot Antióchiába. Mivel az itt munkálkodók egyike sem hallotta Jézust élőben e jegyzetek itt felértékelődnek s Márk fő feladata görögre fordítása lehetett. Valószínű itt egészíti ki ezeket azokkal a részekkel, melyeket csak a Lukács Evangéliuma vesz át, s itt másolhatta le ezeket az itt élő Lukács, vagy valaki más, akitől később Lukácshoz kerül. Márknak szintén lehetnek feljegyzései apja s a jeruzsálemi gyülekezet kezdeti éveiről. Ez képezhette az alapját Az Apostolok Cselekedeteinek első 12 részének s ez a magyarázat rá, hogy miért szakad meg az ő távozásával az ott történekről való beszámolás. (Egyetlen kivétel a Jeruzsálemi Zsinat, melyen viszont Pál és Barnabás is jelen van.)

46-ban megszakítva Pál első misszió útján való részvétét, amit Pál zokon is vesz tőle, visszatér Jeruzsálembe, s valószínű, hogy ekkor már apja is ott tartózkodik. 46-49 közt

jegyezheti fel feltehetőleg ismét arámi nyelven azokat a részeket, melyeket Máté vesz át, de nem található meg Lukácsnál. Péter bujdosása alatt úgy tűnik, veszített a gyülekezeten belüli hatalmából. Jól érezhető ez a Jeruzsálemi Zsinaton (49), ahol bár felszólal, a végső szót már Jézus testvére Jakab mondja ki. Lehet hogy Jakab ekkor már a „Jeruzsálem Püspöke” címet is viseli. Péter, akit én legalábbis elége féltékeny természetűnek ismertem meg nem viselhette sokáig a másodlagosságot. A tanácskozás után Márkkal Antiókhia megy, ahol a keresztény hagyomány szerint Antiókhia első Püspöke lesz. Pál Galátziabeliekhez írt levele (3:11-14) a Péterre vonatkozó utolsó Bibliai hivatkozás, mely megerősíti, Péter Antiókhiai tartózkodását. Ezt erősíti az is, hogy Pál nem vitte magával (az akkor ott tartózkodó) Márkot második misszió útjára, viszályt keltve ezzel, Barnabással s így Barnabás és Márk a Barnabás szülőföldjére Ciprusba utazik.

Pál római fogsága idején Timótheushoz írt második levelében magához hivatja azt és Márkot. A kettő ennek valószínűleg 59-ben eleget is tesz. Lásd a Filemonhoz írt levél 24. versszakát.

Bibliai alapja a továbbiaknak nincs.

ALEXANDRIAI KELEMEN (kb. 150-215) Pantenosznak, az egyiptomi Alexandria első nagy keresztény tanítójának a tanítványa jegyzi fel:

"Márkot, Péter követőjét, mialatt Péter nyilvánosan hirdette Rómában az evangéliumot egyes császári testőrök jelenlétében, és Krisztus számos tanúságáról beszélt, megkérték, hogy fel kellene jegyezni, hogy miket mondott, és ő megírta azt az evangéliumot, ami Márk evangéliuma néven ismert, azokról a dolgokról, amit Péter mondott;"

Ha hitelt adhatunk ennek a forrásnak, akkor Márk Rómában még apja keresztre feszítése előtt (64) befejezhette az utolsó jegyzetek görögre fordítását s megpróbálhatta azokat megszerezni, megkapva azt az első ősfomat, melyről csak annyit tudok biztosra, hogy a 7:16; 9:44,46; 11:26; 15:28; 16:9-20 verseket nem tartalmazta, mert azok a legrégibbi fennmaradt teljes Újtestamentumba a Sinai-Kódexben (kb. i.sz. 330-360) még nem volt benne.

A youtube-ón találtam egy érdekes filmet: „Akik látták Jézust” (Eyewitness to Jesus - 1996)[https://www.youtube.com/watch?v=MSnt_TeVfw].

1994.12.24-én a London Times tárta először a nyilvánosság elé Carsten Peter Thiede (1952-2004) német tudós kutatásait, mellyel egyszerre két Evangélium: Máté és Márk eredetét sikerült az i.sz. 68 elé hozni. A film bemutatja azt a papirusz töredéket, melyben a kutató, Márk evangéliuma töredékét ismeri fel. A töredék része a Qumráni leleteknek pontosabban egy a 7. barlangban talált „Róma” feliratú cserépedényben talált papiruszoknak. A Qumráni eszénusok, a római hadak által történ i.sz. 68-i megsemmisítésük előtt, rejtették el legféltettebb kincsüket: a több mint 800 könyvet tartalmazó könyvtárukat.

Minden hiába, ma 21 évvel később a hivatalos egyházi teológusok még nem voltak hajlandók elfogadni ezt a bizonyítékot. Nem csoda százával kerülhetnének szemétdombra

bölcs írásaik, melyben behódolva a világi ateistáknak, maguk is sokkal későbbre helyezik az Evangéliumok keletkezését.

Egy érdekes mellékmondata a filmnek, hogy mindkét Evangélium a „Czézarea Filippi” néven említi azt a várost, melyet 61-ben II. Heródes Agrippa (48-93) Neronias névre változtat a császár tiszteletére, majd annak 68-ban bekövetkezett halála után a város visszaveszi eredeti nevét: Banias. (Mt.16:13; Mk.8:27)

Ha esetleg a Márk töredék vitatható is mert túl kicsi ahhoz, hogy az azonosítás biztos legyen, ugyanez nem mondható el a P64-el jelölt Máté Evangéliuma töredékekről.

Nagyon ingatag lábon áll egy feltételezés, mely szerint Márk Rómából Alexandriába megy s ott egy lényegesen bővebb Evangéliumot ír.

1973-ban Morton Smith a Columbiiai Egyetem professzora a Mar Sabai monostor egy a 17. században nyomtatott Antiókhiai Ignácról szóló könyvében talál egy kéziratot, mely állítólag Alexandriai Kelemen egyik levelének másolata, s ez tesz említést róla. Mivel később e könyvnek nyoma veszett, a csak fényképen megmaradt levél hitele alaposan csorbult.

Márk Alexandriai működését viszont Kaiszareiai Euszebiosz (265-339) is megerősíti.

A Jeruzsálemi Zsinaton még ott találjuk Péter mellett Jánost is. (lásd. Gal. 2:9) de mint tudjuk Péter hamarosan Antiókhia-ba távozik, s a keresztény hagyományok értelmében János Efézusba költözik.

Mivel valószínűleg a tanítványok többsége már elhagyta ekkora Jeruzsálemet, így növekvő fontosságot kapott egy az első jelentős gyülekezet igényeit és érdekeit kiszolgáló Evangélium összeállítása.

Hogy kire is hárult ez a feladat? Bibliai alapunk nincs rá, de a hagyomány **Máté** nevéhez köti. Se megerősíteni, sem cáfolni nem tudom ezt az állítást. Máté neve szerepel a Márknál található 12-es listában. János evangéliuma viszont nem említi. Az, hogy csak Máté evangéliuma azonosítja Mátét, mint Lévit, a vámszedőt lehet legalább annyira negatív, mint pozitív a kérdés szempontjából. (Az apokrif iratokban is megtaláljuk ezt a párosítást.)

Had idézem itt a fentebb megemlített másik honlapot:
[<http://www.katolikus.hu/szentek/0921.html>]

„Egy apró adat az ő keze nyomát őrzi: Máté evangéliumában meglepően pontosak a pénzzel kapcsolatos közlések. Sokkal többféle pénzt ismer, mint a másik három evangélista, és soha nem véti el, hogy milyen helyzetben miféle pénzzel kell fizetni!”

S tényleg, már említettem, hogy egyedül ez az Evangélium foglalkozik a 30 ezüst sorsával, s ő említi a sírt őrzők lefizetését.

A Márknál már említett Pápiász kötődik e kijelentés: „Máté pedig héber nyelven írta a "logionok"-at, azokat aztán mindenki úgy fordította le, ahogy tudta”

Bárki is a szerkesztője Máté Evangéliumának, az Márknak, arámi nyelven készült jegyzeteire építi azt. Azt hogy mily módon „zsidósította” el azt már fentebb részleteztem. Lényeges viszont a tanításokkal való kiegészítés. (Pl. a hegyi beszéd.) Az, hogy létezett-e a tanítások egy gyűjteménye (Ahogy azt egyes teológusok feltételezik), vagy pedig csak szórvány feljegyzéseket használt a szerkesztő itt fel, szerintem, nem bír nagyobb fontossággal.

Az ötvenes évek közepére már el is készülhetett az, az első ősformája ezen Evangéliumnak, mely szerintem még nem tartalmazta, Jézus gyermekkorát és a nemzetiségi táblázatott. Ezeket már csak akkor lehetett hozzácsatolni, amikor már az elsődleges szemtanúk, akik cáfolhattak volna, elhunytak.

A Márknál szintén említett Alexandriai Kelemen szerint: „azok az evangéliumok íródtak először, amelyek a nemzetségtáblákat tartalmazzák”. Így e kiegészítés 100-150 közt történhetett.

A Sinai-Kódex nem tartalmazza a 16:2b-3; 18,11; 23:14 verseket.

Az utolsó szinoptikus Evangéliumot **Lukács** nevéhez köti a hagyomány. Konkrét Bibliái alapja nincs e kijelentésnek.

Lukács Pálnak egy tanítványa. Leveleiben háromszor is említi (2 Tim 4:11, Fil. 1:24, és Kol. 4:14) az utóbbi megnevezi foglalkozását is: orvos. Az Apostolok Cselekedeteinek egyes számban írt részei is erősítik, hogy Pált elkísérte missziós útjain.

Ireneusz (kb. 120-180) szerint: „Lukács pedig, Pál követője az utóbbi által hirdetett evangéliumot foglalta könyvbe”.

ÓRIGENÉSZ (kb. 185-253) pedig így ír: „Harmadikként [íródott] a Lukács szerinti, akit Pál megdicsért, és aki a pogányokból megtért hívők számára készítette evangéliumát.”

Nincs tehát komolyabb okunk nem elfogadni a hagyományt, s kétségbe vonni Lukács szerkesztőségét.

Mint nem szemtanú, természetesen forrásanyagokra szorult, s ezek nem származhattak Páltól sem (ahogyan azt Ireneusz sejtetné), hisz az sem volt az. Az alapforrásnak Márk első, görögre fordított jegyzeteinek, kellett lenniük, s ezt minden más evangéliumnál jobban kibővített kiszínezett. Jelentős forráskutató s szerkesztő munka végterméke az, első ősfoma, mely szerintem itt sem tartalmazta a gyermekkorra való utalást.

Gyönyörűen igazolja ezt a harmadik honlap melyet, idézek.
[<http://pavogy.web.elte.hu/Vegy/BibKomm/3lukacs.htm>]

„Ezen a ponton [vagyis a harmadik résztől] görög stílusa is megváltozik. Lukács megmutatja hogy jártas a klasszikus görög nyelvben (1,1-4) és míg a gyermekségtörténetekben a héber és a görög stílus keveredik addig az evangélium hátralevő részében a Septuaginta, vagyis az Ószövetség legkorábbi görög fordításának stílusában ír.”

Azt se feledjük, hogy a Markión Evangéliuma mely tekinthető a Lukács Evangéliuma egyik ősbib formájának is, szintén nem tartalmazza e részt.

Semmi támpontunk sincs az első ősfoma elkészülésének időpontjáról sem, de a Márki tekercseken túlmenő forrásanyagot a szerző csakis a Pál Jeruzsálemi és Cezáreai fogsága alatt (57-58) szerezhette be. Valószínű, hogy a Római szobafogság alatt jelentős részével elkészült. A teljes elkészülést csak Márknak a rómaiak által való sürgetése Evangéliumának befejezésére teszi kérdőjelessé.

Már korábbi részekben kimutattam, hogy a negyedik, ma **János** Evangéliuma néven ismert Evangéliumot szerintem Mária Magdolna írta. Érveimet nem szándékozom ismételni.

Féltem, hogy se keletkezésének helyéről, sem idejéről nem fogok semmi támpontot találni, de Isten ez úttal is helyes útra terelt.

1974-ben az Athos hegyi Xenopontos monostorban François Bovon megtalálja a töredékeiben már ismert apokrif irat, a Fülöp Apostol Cselekedetei majdnem 100%-os formáját. A francia fordítást elkészítette, de a 2000-ben pár évre ígért angol fordítás még várat magárra. Sajnos még a francia fordítás sem került eddig kezembe, így arra a kevés töredékre kell támaszkodnom, ami angol fordításban fellelhető az interneten.

Megtudjuk belőle, hogy Filep (maradok a Károli fordítás által használt névnel.) Mária Magdolna fivére. (Nesze neked parázna asszony, s hét ördög!) Hisz, ugye emlékszünk Keresztelő János két tanítványa követi Jézust. András, aki hozza fivérét Pétert, és egy másik, akiről nem írja, hogy hozná fivérét, mégis itt hívja el Filepet Jézus. Nem érdekes-e az is menyire kihangsúlyozza itt a szerintem hamisított szöveg, hogy Filep Bethsaidabeli. Nem-e a magdalai származást próbálja valaki itt takarni?

Egyedül itt van megnevezve Jézus keresztelkedésének helye: Bethánia (A Károli fordítás itt Béthabarát említi, de a Sinai-Kódex Bethániát) (Jn.1:28) hisz a könyv szerzője szemtanúja az eseményeknek.

Filep barátját Nátánaelt hozza Jézushoz s őt a Márki 12-es lista Bertalanjával azonosítják. Bertalan (Bar-Talmaj) arámiul Talmi fiát jelent. Akár helyes ez a párosítás akár nem az apokrif cselekedet iratban Magdolna Filep és Bertalan többnyire hármásban hirdeti az igét Kis-Ázsia görög városaiban. Olykor Jánost is velük találjuk. Magdolna, kinek hite erősebb, mint Filepé szintén igét hirdet és keresztel (Gondolom a Simon / Sauli férfi sovíniszták nem csekély örömére!)

Filep görögországi tevékenysége nem véletlen, hisz a nyelvet ismeri. Ezt bizonyítja, hogy a görögök rajta keresztül próbáltak kapcsolatba lépni Jézussal (Jn. 12:20-23)

Biztosra vehető, hogy itt Kis-Ázsiában írja meg Mária Magdolna Evangéliumát. Így juthatott annak egy másolata Jánoshoz. János tartózkodási helyétől Efézostól alig 150 km-re Hierapoliszban lel mártírhalált Filep.

Mária Magdolna ezen apokrif irat szerint Jordániába távozik.

Filep s lányai Hierapoliszi tevékenységét részben Pápiászra (60-139) Hierapólisz püspökére hivatkozva Kaiszareiai Euszébiosz (265-339) is megerősíti.

Nagy történelmi hamisítások gyakran a véletlenek művei is lehetnek. Gondolom, amikor elkezdtek a János birtokában levő Evangélium másolását, ráakaszthatták a „János Evangéliuma” nevet, ezzel Jánosra, mint birtokosra, nem pedig, mint szerzőre gondolva.

János halála után pedig már gyerekjáték volt annak a finom párszavas retusálásnak véghez vitele, mellyel már János szerzősége is igazolható.

A már említett Ireneusz így ír: „Azután János, az Úr tanítványa, aki a mellén is nyugodott, maga is kiadta az evangéliumot, amikor az ázsiai Efezusban élt.”

A Muratori töredék, mely keletkezése 150 körülre becsült, szerzője meglovagolva János első levelének szavait János szájába szeretné adni az Evangélium szerzőségét:

„... nem csoda, hogy János következetesen megemlíti ezeket az állításokat a leveleiben is a saját tapasztalatáról: "Amit a szemeinkkel láttunk, és füleinkkel hallottunk, és kezeinkkel tapintottunk megírtuk nektek". Tehát kijelenti, hogy ő nem csak szemtanúja vagy hallgatója, hanem megírója is volt az Úr összes csodatettének.”

A Muratori töredékre lejjebb még hivatkozok.

THEOPHILOSZ Antiókhia hatodik püspöke. Egy 179 körüli írásában Jánost egy evangélium istenileg sugalmazott szerzőjének nevezi.

POLÜKRATÉSZ Efezus püspöke, 189-ben a négy evangélium szerzőségét védelmezi Fülöp és János apostol tekintélyéhez folyamodva. Tanúságul hívja hét rokonát is, akik szintén püspökök voltak Ázsiában, mondván "Az, aki a fejét az Úr ölébe hajtotta, írta János evangéliumát"

Hát, gondolom, nem csak én érzem, a fenti 8 püspök cinkos összekacsintását e delphi szüzeket megszegényítő kétszínű válaszon.

Sokszor nem csak az beszél, amit megírtak, hanem az is, amit nem!

Egy a Lukácsi gondossággal szerkesztett mű, nem maradhatott oly módon befejezetlen, amint az, az Apostolok Cselekedetei ránk hagyományozott változata. A hagyomány szerint Lukács kb. 80-ig élt a szintén görög Patrasban. Nem tudom elhinni, hogy szeretett tanítóját, Pált de még Pétert se ne méltatta volna annyira, hogy mártírságukról ne tegyen említést a Cselekedetekben! Sokkal valószínűbb, hogy a további fejezetek már nem voltak a későbbi egyház szájíze szerint így egyszerűen eldobták azokat.

A már idézet Muratori töredék erről így ír:

„Az apostolok mindegyikének cselekedetei egy könyvben írtak meg. Lukács a kiváló Teofilnak címezte azokat az eseményeket, amelyek az ő jelenlétében történtek; ezt világosan kifejezésre juttatja azzal, hogy nem beszél sem Péter szenvedéséről, sem Pálnak a Városból Spanyolországba való utazásáról.”

Persze hogy nem... Meg mer írni egy Evangéliumot nem tanúként, leírja a Jeruzsálemi gyülekezet első éveit nem tanúként, csak pont most lenne ilyen szerény!

A magam részéről nyíltan meg merném vádolni a töredékek íróját azzal, hogy pontosan tudta hogy itt hamisítás történt s azt próbálja elsimítani.
Előkerült ugyanis a 29. fejezet s láss csodát pont a Spanyol út volt a következő rész egyik fő témája.

A 29. fejezet francia fordításban maradt fenn s állítólag egy francia utazó Konstantinápolyban bukkant rá annak görög eredetijére valamikor a 18. század végén. Mivel az eredetinek számító görög szöveget utóbb már nem találták, az irat eredetiségét kétségbe vonják.

Végül egy utolsó gondolat.

Elgondolkoztunk-e már, hogy ki is az a „kiválasztott asszony” kihez János második levelét címezi. A tisztelet, amivel beszél vele, legalábbis egyenrangúságot előfeltételez. János azt is reméli, hogy személyesen látja. Lehet, hogy csak 150 km válassza el őket?

A Mária Magdaléna filozofikus gondolkozása sajnos táptalajt adott a gnosztikus irányzatoknak melyek sajnos sokszor komoly eretnek irányokat vettek. János szerintem, erre próbálja őt e levélben figyelmeztetni.

Hogy a gnosztikusokról beszél azt 7. verse árulja el: „Mert sok hitető jött e világra, a kik nem vallják a Jézust testben megjelent Krisztusnak.” A korai gnoszticizmus két alap tana ugyanis Jézus anyagi testszerűségének és kereszthalálának tagadása.

János féltő szeretettel inti, hogy pusztán azzal a ténnyel, hogy a gnosztikusokat házába fogadja, őt is megvádolhatják a gnosztikus eretnekségekkel. A történelem, féltő Jánost igazolja.

Én e levélben látom Mária Magdolna görögországi tartózkodásának Bibliai bizonyítékát. Ami megerősíti, hogy a Fülöp Apostol Cselekedetei valós alapokon nyugszik.

Említettem, hogy 100 írás 200 véleményen van, de meglepő magas azon hagyományok száma mely Mária Magdolnát Görögországgal párosítja.

Egyesek szerint Jézus anyjával, Máriával költözik Efézusba, mások szerint Jánossal, kihez egyesek szerint férjhez is megy. Egyesek tudni vélik, hogy Jánossal közösen írták János Evangéliumát, s legtöbb szerint Efézusban hunyt el. Egyesek azt is tudni vélik hogy 72 évesen.

Ezt az Evangéliumot nevezhetnénk a fény és szeretet Evangéliumának is, mert kis szóstatistikával kimutatható, hogy a fenti 2 szó, meglepően sokszor fordul benne elő. (Érdekeség képen elemzem a csak öt részes János első levelét is.)

A:

„szeretet” (ἀγάπη) 6, Márknál 0, Első levelében 13

„szeretni” (ἀγαπάω) 27, Márknál 4, Első levelében 17
„szeretni-kedvelni” (φιλέω) 10, Márknál 1, Első levelében 0
„fény (világosság)” (φῶς) 16, Márknál 1, Első levelében 5

A Sinai-Kódex nem tartalmazza az 5:4; 7:53; 8:1-11 verseket.

A sors iróniája vagy Istenünk végtelen kegyelme? A ma ismert (hivatalosan!) legrégebbi eredeti újszövetségi maradvány pont ebből az Evangéliumból maradt ránk

A 9 x 6.4 cm méretű papirusz darabka, mely ma a manchesteri John Rylands könyvtárban található elején János 18, 31-33, hátulján pedig 18,37-38 olvasható.

A papirusz korát i.sz. 125-re teszik.

Záró gondolatok a négy Evangéliumhoz.

Amint arra rá mutattam, az Evangéliumok papiruszra írt gondolatok halmaza. Szerzői inkább szerkesztők, mint önálló gondolatok leírói. Hogy mekkora is egy papirusz tartalma, arra egyetlen kiinduló pontom, hogy állítólag János 2. alig 13 versnyi levele felelne meg neki.

A mai gondolkozás statikusan zárt könyveinek fogalma semmiként sem alkalmazható a kétezer évvel ezelőtti dinamikus a módosítások lehetőségét nyitva tartó könyveinek fogalmára. Itt bukik bele, az is, aki a könyvek keletkezési időpontját firtatja, de, az is, aki a szövegelemzésbe mélyül el. A fentiekben csak egyetlen egyszer Lukács Evangéliumánál hivatkoztam szövegelemzésre. (Egy külső hivatkozás alapján.) Szövegelemzést, csak az eredeti nyelven végezhetünk hitelképesen. Mivel a már akkor is csak felületesen épen csak horzsolt ó-görög, és ó-héber tanulmányom immár 39 év homályában vész, én kísérletet sem merek tenni rá! Az, hogy a nyelv stílusa, a szóhasználat változik szerintem elsődlegesen a szerkesztői munka eredménye.

Az evangéliumot szerkesztők, papirusz lapokat másoltak össze nem sokat törődve azok homogenizálásával.

A már említett, főleg a gyermekség/nemzetiség tábla részek utólagos betoldásával keletkezet ellentmondásokon túlmenve, a már említett s szerintem csak kronológiai felcseréléssel is magyarázható 40 napos böjttől eltekintve két jelentős ellentmondást találtam a 4 Evangéliumban. A csak, a nem szemtanú, Lukács Evangéliuma nem tud a feltámadás utáni galileai eseményekről, a történeteket végig Jeruzsálemhez köti, s a 12 tanítvány neve sem egyezik Márk és Lukács közt.

A Lukács által írt Apostolok Cselekedetei szintén ellentmondásban kerül János Evangéliumával a Szent Lélek vételezésének kérdésében is. Az előbbi értelmében Jézus, Vasárnap este megjelenve tanítványainak azokra rálehelte azt. (Jn.20:22). Az Apostolok Cselekedetei szerint viszont, Jézus Mennybemenetele után Pünkösdkor száll alá. (Csel.2:1-4)

Az „**Apostolok Cselekedetei**” könyvének szintén Lukács a szerzője.

Forásai:

- Barnabás elbeszélései Antiókiában.
- Márk elbeszélései esetleg feljegyzései Antiókiában
- Filep diakonus elbeszélései Cezáreában (Csel. 21:8)
- Pál elbeszélései
- Személyes élményei 49-60-ig, mint Pál kísérője.

A 16:10-18; 20:5-15; 21:1-18 versek és a 27. és 28. rész egyes szám első személyben íródott.

Elképzeltető, hogy a könyv zömét a római szobafogságban írta Lukács.

A Sinai-Kódex nem tartalmazza a 8:37; 15:34; 24:7,8a verseket.

Az Újtestamentum szereplői: Jézus rokonsága

Tegnap azt hittem több már nincs, miről írok, de valami megint újabb gondolatok halmazával öntött el.

Már előbb kiemeltem, hogy mik is az indítékok, melyek megpróbálják eltüntetni Jézus földi rokonságát. A katolikus dogma miközben vitába száll a gnoszticizmussal s kiáll Jézus földi emberi testben való léte mellett is, itt sem következetes. Ő földi test (is), de semmi kép nem egy közöséges földi család eleme!

A sort egyetlen nem vérrokonával, (nevelő) apjával kezdeném. Márk csak, mint názáreti ácsot említi, Mária Magdolna már meg is nevezi, hogy **József**. Máté, Lukács gyermekség történetét / nemzetiség tábláját figyelmen kívül hagyom. Jézus tanításainak idejében nincs említve, feltehetőleg már nem él. Nevelt fiát, Jézust nem számítva négy fia s több lánya volt. Az apokrif iratok gyakori szereplője (pl. „József, az ács”) de mivel, ezek a Jézus gyermekségét részletező irományok túlságosan elmennek a miszticizmus irányába, nem szándékozom tartalmukat felhasználni.

Földi édesanya **Mária**. Keresztény hitünk értelmében Máriának Jézus a Szentlélektől szűzen fogant elsőszülött fia. Márk a Péter nőgyűlöletét nem leplező hidegséggel csak „Mária, a kis Jakabnak és Józsefnek anyja” néven nevezi a kereszt alatt. Mária Magdolna már megadja neki azt a tiszteletet, hogy Jézus anyjának nevezze. Márk megemlíti egy alkalmat, amikor Jézust megkeresi anyja, s testvérei.(3:31-35) De az szabályosan kitagadja őket. Máté és Lukács lelkesen átveszi ezt! Mária Magdolna valamivel többet ír le róluk. Lásd a Kánai menyegzőt, amely ha nincs is kihangsúlyozva, Jézus közeli rokonságánál kellet, hogy legyen (Másképp mi köze lehetett volna Jézusnak az elfogyott bórhoz?) (Jn. 2:1-11) Mária mindenestre ott van a kereszt alatt, s a vasárnapi sírlátogatásnál. Az Apostolok Cselekedetei 1. részben találunk utoljára hivatkozást rá. (Csel. 1:16)

Mária vagy a Jézus testvéreinek, vagy a nők társaságában bukkan fel. Mária Magdolna még kiemeli, hogy a kereszt alatt Jézus anyját s őt egymás gondjaira bízta. Mint Józsefnél itt is mellőzöm Máté, Lukács gyermekség történetét / nemzetiség tábláját illetve a nagyszámú apokrif iratok tartalmát. Talán csak az apokrif iratok egyetlen adatát kell mégis megemlítenem, Mária ezek szerint Anna és Joachim lánya.

Márk megnevezi Jézus négy fivérét: Jakab, **József**, Júdás, **Simon** s meg említi **leánytestvéreit**. Sajnos a már Máriánál tett említésnél két kivétellel több lényeges adat nem áll rendelkezésünkre. Bár említve többször is vannak. Ha figyelmesek vagyunk, rádöbbenünk, hogy Mária Magdolnát Jézus a testvéreihez, nem pedig a tanítványokhoz küldi! (Jn. 20:17) Minek is tenné, hisz Mária Magdolna már értesítette Pétert!

Júdás levele legalább bekerült az Újszövetségbe.

Jakabról lényegesen több adat áll rendelkezésünkre, s nem csak a Biblia alapján.

Az ő levele is bekerült az Újszövetségbe.

Mária Magdolna után másodikként, neki jelenik meg a feltámadt Jézus. (1.Kor. 15:7)

Jakab a jeruzsálemi gyülekezet oszlopos tagja, s később első püspöke, ahogyan azt fentebb már ismertettem. 62-ben mártírhalál jut neki is osztályrészül. Egyetlen újtestamentumi szereplő mely hitelességét Biblián kívüli források is bizonyítanak.

Josephus Flavius (kb. 37-100): A zsidók történetében írja: „Tehát a nagytanácsot törvényszéki ülésre hívta össze, és eléje állította Jakabot, aki testvére volt Jézusnak, akit Krisztusnak neveznek, s még néhány más embert; törvénysértéssel vádolta őket és végül mindet megköveztetete. [XX, 9,1 (235)]

Jézus további rokonságáról csak egy angol honlap [http://www.biblicalstudies.org.uk/article_relatives_bauckham.html] adatait felhasználva végeztem minimális kutatást. Kaiszareiai Euszebiosz (265-339), hivatkozva Hégeszipposz (110-180) sajnos máig már fenn nem maradt munkáira, megemlíti, hogy Jézus nevelő apjának, Józsefnek, lett volna egy **Kleopás** nevű fivére, kinek fia, Jézus unokatestvére **Simeon**, Jakabot követi, mint Jeruzsálemi püspök, mártírhaláláig, 107-ig. Mártírhalálát, a már említett Fülöp Apostol Cselekedetei, is említi. A Mária Magdolna által a keresztt alatti nők sorában felsorolt **Mária a Kleopás felesége**, tehát Jézus nagynénje.

A honlap szintén Hégeszipposzra hivatkozva tudni véli, hogy Jézus fivérének Júdásnak lett volna két unokája: **Zoker** és **Jakab**, akik Domitianus (81-96) idejében a „Dávidi származás” miatt bajba kerülnek.

Jézus utolsó vérrokona, akiről tudomásunk van a **Conon a kertész** aki Decius (249-251) alatt 251-ben lelt mártírhalált. Kihallgatásakor megemlíti názáreti származását s hangsúlyozza, Jézushoz való rokoni kapcsolatát.

Az Újtestamentum szereplői: Tanítványok

Márk felsorol 12-t.

„És választá tizenkettőt, hogy vele legyenek, és hogy kiküldje őket prédikálni,
És hatalmuk legyen a betegeket gyógyítani és az ördögöket kiűzni:
Simont, a kinek Péter nevet ada;
És Jakabot a Zebedeus fiát és Jánost a Jakab testvérét; és Boanerges nevet ada nékik, a mely
azt teszi: mennydörgés fiai;
És Andrást és Filepet, Bertalant és Mátét, Tamást és Jakabot az Alfeus fiát, Taddeust és a
kananeai Simont,
És Iskáriótes Júdást, a ki el is árulta őt.” (Mk. 3:14-19)

Lukácsnál Taddeus helyett, Júdást, a Jakab fiát találjuk. (Lk. 6:16)

A vámszedő Lévi az Alfeus fiát Máté Evangéliuma Mátéval azonosítja, de több apokrif
irat így a már említett Mária Evangéliuma is Lévi néven ismeri.

Mária Magdolna csak alig párat említ közülük.

S a nagy történelmi kérdés: Mária Magdolna közéjük tartozik-e, mint a „szeretett
tanítvány”?

A feltámadás után, az áruló Júdás helyét Mátyással töltik be. (Csel.1:23-26)

A hölgyeké az elsőbbség így **Mária Magdolnával** kezdeném.

A 12-höz tartozását talán a Tamás Evangéliuma apokrif iratban olvasható Péteri kirohanás: „Mária menjen el közülünk, mert a nők nem méltók az életre.” támassza leginkább alá.

Mivel már mindent elmondtam róla, itt inkább csak összefoglalom az elhangzottakat.

Neve Magdolna tulajdonképpen csak származására utalás: „Magdala-i”..

Galileaiaként elég hidegen beszél a zsidókról

Keresztelő Jánosnak tanítványaként csatlakozik Jézushoz, s annak nem csak tanítványa, de „társa” is. Fivére Filep szintén tagja a 12-nek.

Előkellőbb származására vall, úgy a saját, mint fivére képzettsége, s bejáratos volta, nőként is, a jeruzsálemi főpapokhoz.

Az utolsó vacsoránál Jézus kebelén nyugszik.

Ott áll a kereszt alatt s Jézus, anyát s őt, egymás gondjaira bízta.

Elsőként veszi észre az üres sírt, s neki jelenik meg először a feltámadt Jézus.

Fivérével annak mártírhaláláig Kis-Ázsia görög városaiban munkálkodik, ahol ígét hirdet s keresztel.

János kivel többször is találkoznak, neki címzi második levelét.

Filozófus irányítottsága vonzza a gnosztikusokat. Főleg azok áttételében maradtak ránk a róla ismeretek, mert a Simon/Sauli zsidó-kereszténység alaposan kicenzúrázta nevét a ránk maradt kanonikus iratokból.

Kétkedem viszont, hogy maga is elment volna gnosztikusok eretnekségének irányába

A 4. Evangélium inkább írója, mint szerkesztője.

János első levelét is tőle származtatom. Azon túlmenően, hogy az Evangéliummal nyelvi hasonlóságot mutat, kiemelten kihangsúlyozódik benne, hogy Isten a fény a világosság.

Az Evangélium és az első levél görögsége kifogástalan, míg a Jelenések Könyve és a második, harmadik levél erős arámi hatást mutat.

Vatikán tudta miért pont ebbe a könyvbe erőltette bele a „Comma Johanneum”-t vagyis a 1Jn.5:7b-8a-ba a szentháromság elemeit. Nemcsak, hogy a Sinai-Kódex, de még a Rotterdami Desiderius Erasmus 1516-ban kiadott, első nyomtatott görög nyelvű Újtestamentumban (Mely a Textus Receptus, magyarul Ránkmaradt szöveg nevet is viseli.) sem. Nagy nyomásra végül a könyv 3. kiadásába beveszik (1522).

A Lutheri német Újtestamentumban (1522) még nincs benne, csak az 1581-as kiadástól került bele. Az 1590-ben kiadott Vizsolyi (Károli Gáspár) Bibliánk tartalmazza.

Nem érdekes az is, hogy a házasságtörő asszony történetét (Jn. 7:53-8:11), melyet 591-ben I Nagy Gergely pápa Mária Magdolnával azonosít, mely szintén nem volt benne a Sinai-Kódexben pont a János Evangéliumába kellett beletoldani?

Utólag olvastam vele kapcsolatba egy olyan feltevést, mely szerint Jézus kereszthalála után Rómába ment, hogy Pilátus ellen pereskedjen, s hogy itt megalapította volna az első római gyülekezetet.

Ha az igaz lenne, akkor az alábbi két ige rá vonatkozhatna:

„Ekképen pedig tisztességbeli dolog, hogy ne ott hirdessem az evangéliomot, ahol neveztetett Krisztus, hogy ne más alapra építsek.” (Róma 15:20)

„Köszöntsétek Máriát, ki sokat munkálkodott körülöttünk.” (Róma 16:6)

Én nem tartom ezt valószínűnek már csak azért sem, mert Jézus egyik legintelligensebb tanítványa fel fogta volna, hogy nem egyezik Jézus tanaival, az ilyen pereskedés, bosszúállás.

Péter Mária Magdolna legnagyobb ellenlábasa.

Bethsaidai(Jn.) vagy Kapernaumi(Mk.) halász, Jóna fia. Andrásnak, a Keresztelő János tanítványának testvére. Fivérével s anyósával egy házban lakik. Nős, s egyben nőgyűlölő.

Az, hogy a saját elbeszéléseit feljegyző Márk Evangéliuma 17 szer említi (s ezt átveszik a többi szinoptikusok is) természetes. De Mária Magdolna is 12 szer tesz róla említést (magáról csak 8 szór). Már említettük, hogy az Apostolok Cselekedetei első 12 részének ő a főszereplője. Pál 8 szór említi leveleiben, s két levele is bekerült az Újszövetségbe. A fentiek összegzése ként nyugodtan kijelenthetjük, hogy (Jézust nem beszámítva) ő az Újszövetség legfontosabb szereplője.

Eredeti nevét, Simont Jézus Kősziklára változtatja így vagy annak görög fordítása Péter vagy az arámi Kéfás, néven szólítják.

Hirtelen indulatú. Lásd a szablyával levágott fület. (Jn. 18:10) Megdorgálja Jézust (Mk. 8:32-33) Karrierista, elsőségre törekszik. Elhagyja családját Jézusért, de ezt szóvá is teszi. (Mk. 10:28-30) Az utolsó vacsorán ugyan hősködik, de háromszor is megtagadja Jézust. Igaz, csak ketten veszik a bátorságot, Jézust követni, elfogatása után.

Amikor Jézus halála után gyakorlatilag a Jeruzsálemi gyülekezet vezetője, a hívektől kegyetlen, minden anyagi vagyonról való lemondást követel. Anániás s Safira esete (Csel. 5:1-10) nem állná ki mai korunk próbáját. A lenézett Galilea iskolázatlan halássza, sütkérezik a Jeruzsálemi vezető szerepében, s mikor az kissé megfakul, tovább megy Antiokhiában. Magát ugyan a pogányok prédikátorának vallja (Csel.15:7), de munkálkodása első húsz éve egy eset, a cezáreai Kornelius esetét nem számítva (Csel. 10:1-48), ezt nem igazolja.

Pál levele is mást sugal:

„Sőt ellenkezőleg, mikor látták, hogy én reám van bízva a körülméletlenség evangyélioma, mint Péterre a körülméletlenségé;” (Gal. 2:7)

Gondolom nyelvtudások hiánya is (hisz tudjuk fia tolmácsolására szorult) ragaszkodik a diaszpórákban is a zsidósághoz.

Az általa hirdetett, s fia által leírt Evangélium, kiemel három személyt, mint megkülönböztetett, Pétert, Jakabot és Jánost. Azon túlmenően, hogy mindhárom egy helyről származó halász ne feledjük el, hogy pont ez az a három, mely húsz évig nem hagyja el Jeruzsálemet mintegy fittyet hányva a Jézusi parancsnak:

„ És monda nékik: Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliomot minden teremtésnek.” (Mk. 16:15)

Érdekes, hogy Mária Magdaléna még csak meg sem említi Jakabot és Jánost.

Az is érdekes, hogy tulajdon fivérét András is háttérbe szorítja. Valami ok miatt féltékeny rá, hisz az már Keresztelő János tanítványa is volt.

Azt, hogy Mária Magdalénát szabályosan utálja, az nem csak nő gyűlölete, de a tudás a képzettség elleni irigység is. Ezt az érzelmet kiérezhetjük Pál iránt is, pl. második levelének második részében a 15-16 versben.

Ez a levél egyben utolsó Bibliai említése s valamikor 56-60 köztire tehető keletkezése, mivel hivatkozik Pál leveleire.

Szintén az ötvenes évekre tehető első levele melyet Babilonból ír.

A fehér az fehér, a fekete az fekete, írtam bevezetőmbé, s közben a Babilon az Babilonra gondoltam.

Nem hiszek a kódolt üzenetekbe!

Mivel levelét Silvánussal íratja, (5:12) annak ellenére, hogy fia Márk is jelen van, (5:13) egyesek megpróbálják kétségbe vonni Márk szerepét a Márk Evangéliuma írásában.

Mivel Mark görögsége köztudottan gyenge, ha Silvánus nála a görögöt jobban ismerte, nincs ok miért, ne vele íratta volna azt Péter.

Semmi sem gátolta a „körülmetélés” apostolát, hogy a zsidóság, ezen legnagyobb, s Anthiokhiához aránylag közel fekvő diaszpórájába látogasson.

Bibliai alapja ugyan nincsen, de az első Kelemen levél, melyet a római gyülekezet nevében írtak a Korinthusinak kb. 96-ben, megemlíti, hogy mártírhálált halt.

Befejezésül foglalkozunk, az internetten is nagy pórt verő, „járt-e Rómában vagy sem?” kérdéssel.

A katolikus dogmát nem kell bemutatnom.

E szerint Péter járt Rómában s ott mártírhálált halt.

De a már említett honlapra sajnos hivatkoznom kell!

„És kimenvén elméne más helyre.” (Csel. 12:17) áll a Bibliában.

Lássuk, mit tud kihozni ebből egy duplacsavaros logika:

„Teofil ismerhette az Ezekiel 12,1-13-at, ahol ez van írva: "Azért. szedd össze az útra a holmidat. Menj el. **egy másik helyre.** mint a száműzetésbe készülők. amikor sötét lesz." A 12,13-ban láthatjuk, hogy ez a "másik hely" Babilon volt. Ebben az időben Rómát úgy ismerték mint második Babilont. Péter maga utal rá erre ezzel a névvel az első levelének 5. fejezetében.”

Bevallóm én nem pár éve tértem meg, mint Lukács, lelkész nagyapám s teológiai tanulmányokkal való kacérkodásom, de erősen logikus gondolkodásom, mellyel már megfejtettem pár titkos kódot sem segített volna e megfejtéshez...

Itt vagyunk megint a bevezetőm gondolatainál: Isten nem rébuszokban szól hozzánk!

De ne lovagoljunk ezen! Se bizonyítani, se cáfolni nem tudjuk, hogy Péter 42-49-ig volt-e vagy se Rómába. Logikátlan és valószínűtlen, de elméletileg lehetséges! Ami viszont biztos, hogy 49-60-ig nem volt!

49-ben a Jeruzsálemi Zsinaton részt vesz. (Csel. 15:7-11)
49-54-ig Klaudius (41-54) kitiltja a zsidókat Romából. (Csel. 18:2)
55-ben Pál rómaiakhoz írt levele üdvözöl 27 személyt Rómába, de őt nem.
59-60 Pál Rómában van fogságban, de egyetlen ekkor írt levele sem említi.

Vannak akik az alábbi ígét:

„ Ekképen pedig tisztességbeli dolog, hogy ne ott hirdessem az evangéliomot, ahol neveztetett Krisztus, hogy ne más alapra építsek:” (Róma 15:20)

úgy értelmezik: Pál azért nem ment eddig Rómába, mert ott már valaki (értsd Péter) tevékenykedett.

Volt-e akkor Rómába?

Többen is hivatkoznak a már említett első Kelemen levélre, mint bizonyítékra. Sajnos annak ellenére, hogy három nyelven is elolvastam (magyar, német, angol) erre nem találtam utalást. A levél a mártírhalált megerősíti, de a helyet nem.

S mégis szerintem volt. S ezt hiú jellemével magyarázom. Egy minden szempontból elsőre törekvő nem hagyhatta ki a Birodalom fővárosának Rómának meglátogatását. Kapóra jöhetett neki, hogy mint láttuk fia Márk 59-től ott tartózkodott.

Nincs értelme szembe menni a nagyszámú hagyománnyal akkor, mikor se bizonyítani, se cáfolni nem tudunk.

Valamikor a hatvanas évek elején mehetett Rómába, s ott 64-ben áldozatta lett a Nérói keresztény üldözésnek.

Felbukkant ugyan egy sírlelet, Jeruzsálemben, 1953-ban „Simon a Jóna fia” felirattal. De a Simon név elterjedtsége miatt névazonosságot nem zárhatunk ki, ha a hamisítás lehetőségét ki is zárnánk. [<http://www.aloha.net/~mikesch/peters-jerusalem-tomb.htm>]

Andrásról viszonylag, keveset tudunk. Mint Péter testvére valószínű, hogy ő is Jóna fia, és Péterrel egy házban él. Keresztelő János tanítványa. Mária Magdaléna az öt kenyér kapcsán említi még meg.

Neve meg van említve a Mária apokrif Evangéliumában is, mint olyan, aki nem volt képes felfogni, elfogadni Mária Magdolna szavait.

Érdekes, hogy Pápiász (60-139) Hierapólisz püspöke miközben egy felsorolásban őt is megemlíti, azt sejteti, hogy akkor még, nem volt kikristályosodva a Péter/Páli dominancia.

Az „András Cselekedetei” című apokrif irat beszámol, többek közt a peloponnészoszi Pátra városában, Aegeates prokonzul parancsára történt keresztre feszítéséről, mely a hagyomány szerint i.sz. 60-ra tehető.

Jakabról se sokat tudunk. Zebedeus fia, János bátyja. Márk szerint szintén halászok, Péter földije. A Márki beállításban a 12-ön belüli „három kiemelt” tanítvány egyike. Márk leír egy esetet, ahol ezen túlmenő dicsőséget, próbál öcsével magának szerezni (10:35-41). Mária Magdolna meg sem említi.

42-ben Heródes Aggripa (41-44) kivégezteti, így egyik korai vértanú.

János szintén. Zebedeus fia, Jakab öccse. Márk szerint szintén halászok, Péter földije. A Márki beállításban a 12-ön belüli „három kiemelt” tanítvány egyike. Márk leír egy esetet, ahol ezen túlmenő dicsőséget, próbál bátyjával magának szerezni (10:35-41). Mária Magdolna meg sem említi.

Az Apostolok Cselekedetei első részeiben Péterrel együtt lépnek fel. Jelen van Jeruzsálemi Zsinaton (49), s ekkor Pál, mint a Jeruzsálemi gyülekezet három oszlopának egyikét említi. (Gal.2:9) Ez utolsó bibliai támpontunk.

A már említett Fülöp Apostol Cselekedetei görögországi tevékenységéről is tud.

Az Újtestamentum öt könyve is nevét viseli, de úgy személye, mint szerzősége vitatott.

Mi már sejthetjük miért! Hisz a rátukmált Evangéliumot nem ő írta!

Alexandriai Dionüsziosz (kb. 190-264) Alexandria püspöke, elsőként bizonyítja, hogy az Evangélium és a Jelenések Könyve nem lehet egyazon személy műve.

Abból, hogy Pápiász egy felsorolásában János neve kétszer is szerepel egyszer az Apostolok közt, s a sor legvégén, mint János presbiter, Kaiszareiai Euszébiosz (265-339) azt a következtetést vonja le, hogy létezik egy másik János is a „presbiter János”.

Sajnos mivel ez is Efézusban él s mivel szintén Jézus tanítványa ezt nem tudom támogatni.

A „presbiter” szó mai jelentése ne tévesszen minket meg, hisz Péter magát is „presbitertárs”-nak nevezi. (1.Pét.5:1)

Ahogy azt Mária Magdolna esetén Mária védelmében úgy itt János mellett kel kihangsúlyoznom a levél hangszíne elárulja, hogy az, két egyenrangú apostol közti kommunikációt feltételez.

Mivel ki van mutatva, hogy legalábbis a 2. és 3. János levél hasonlóságot mutat ki a Jelenések Könyvével én a többséggel ellentétben, azt állítom, hogy akkor ezek az Apostol művei.

Alexandriai Dionüsziosz-ig senki nem is vonta kétségbe, hogy ezek nem tőle származnának.

A hagyomány tudni véli, hogy tevékenységének támaszpontja Efézus, hogy a Domitianus (81-96) ideje alatti keresztény üldözések miatt Pátmosz szigetén raboskodik (itt kapva a menyei jelenéseket) és végül Traianus (98-117) uralkodása alatt hunyt el. Mások a Pátmosz szigeti eseményeket még 68-69-re teszik.

Olvasva több elemzést is, az a benyomásom, hogy a 3. levél címzettjét Gájust mint ismeretlent tekintik. Persze lehet egy ötödik Gájus is, akit az Újtestamentum még nem említet, de elképzelhető egyik, Pál által már megemlített, személlyel való azonosság.

Pál megemlíti egy derbei, egy maczedoniai és egy korintusi Gajust. Római levele Efézusban szintén egy, az efézusi gyülekezetnek is otthont adó Gájusnál íródik. Ez a Gájus aki elvileg lehet a korintusi Gájus is, de a maczedoniai biztosan nem, 54-55-től adhatott otthont a gyülekezetnek, átvéve azt a Rómába visszatérő Priscilla és Akvilától akik 52-54-ig nyújtottak otthont.

Szerintem elképzelhető, hogy János 3. levele neki szól.

Most figyeltem fel a már többször idézet honlap egy mondatára:

„Egy Jánoshoz írt **ókori latin prolóógus** szerint Pápiász, Hieropolisz püspöke (60-138) elmondta, hogy ő úgy írta le az Evangéliumot, ahogy azt János lediktálta neki.”

Nem sikerült még más forrásból megerősítenem ezen állítást, de ha igaz, akkor megtaláltuk az Ige egy nagy hamisítóját! Hogy pont azon város püspökének diktálta volna le János, ahol Filep, Mária Magdolna fivére mártírhalált halt...

Itt most átmenetileg leálllok az Apostolok ismertetésével, mivel semmi újat az előzőleg leírtakhoz nem áll módomban hozzátenni. Tervezek, egy minden megemlített személyre figyelő, részt is beiktatni, de azt is majd később.

A következő rész sajnós úgy érzem fontosabb...

Filmszakadás s összeesküvés elmélet.

Meglepne, ha csak nekem lenne az a benyomásom, hogy kb. 60-ban, valami komoly dolognak kellett történnie, hisz valóságos „filmszakadást” érzékelhetünk az Újtestamentumban. Mintha megállna az idő, s mintha utána nem lett volna élet.

Az Apostolok Cselekedetei, érzékelteti a legjobban ezt.

Arra is várnám nálam bölcsebbek válaszát, hogy a 29-60-ig terjedő időről miért csak a Péter holdudvaráról (Jakab, János, Barnabás és Márk) illetve Pál és holdudvaráról tudunk?

Mi történt a többiekkel?

De tovább megyek, miért nincs jóformám semmi adatunk kb. 120 évig a később történelekről?

Kiknek gondos keze semmisítet, pusztított el majdnem mindent e korszakból?

Bevallóm minderre magam se tudok ma érdemleges választ adni.

De annak, amit mégis benne hagytak az Újtestamentumban, megvannak azok a záró akkordjaik, melyeket immár csak a politika, diplomácia eszközeivel közelíthettem meg.

Kulcs szerepet ebben, a Timótheushoz írt második levél játszik.

Tudom, azt mondtam, nem fogok sorok közt olvasni, de a politikában, diplomáciában ez sajnos kötelező

Az első ránézésre ártalmatlan tanítások, oktatások levele egy összehangolt politikai aktivitás fő eleme.

De lássuk a hátteret.

Pál keserűen nyugtázhatta Jeruzsálemben, hogy a legnagyobb keresztény egyház, a Jeruzsálemi már nem jelent számára támaszt. Valószínű római házi őrizetének idején érthette utol a hír: az ázsiai gyülekezetek elhagyták őt. Érdekes kihangsúlyozni, hogy őt, nem pedig Krisztust említ!

Pál akár csak Péter, hatalomra törekszik, de az előbbinél okosabban tudja ezt leplezni. Komoly rabbinisztikus képzése, s nem utolsó sorban a keresztény üldözések idején szerzett tapasztalatai alkalmassá teszik őt komolyabb politikai lépések megtételére is.

Eldönti, hogy nem engedi elveszni saját maga keservesen felépített birodalmát. Ellentámadásba lendül. Az ellenség gócpontja a Hierapolisz, Laodiczea és Kollósé vidékére tehető.

Lássuk hát a házi fogságban tartott Pál, kinek leveleit is átolvashatták, mit is csempész be egy tanító, oktató levélnek álcázott írásba.

Aránylag lényeges lenne de meg nem válaszolható csak sejthető a címzett Timótheus tartózkodási helye. A negyedik rész 19. versében üdvözlétét küldi a Rómát, úgy tűnik, ismét elhagyó Priscillának és Akvilának, akik 52-54-ig Efézusban éltek, valamint Onesifórus háza népének, aki 1:18 szerint szintén Efézusban tett nagy szolgálatot Pálnak. Ezért én Efézusra tipelnék.

Mivel Akvila pontusi (Csel.18:2) s mivel Pontus Péter működési területe (1.Pét.1:1), ami valószínűsítheti Márk ott létét, ez se teljesen kizárt lehetőség (Érdekes, hogy a fentebb említett működési területei Péternek pont azok, melyektől a Szent Lélek eltiltotta Pált annak második missziós útján. Lásd. Csel.16:6-7)

1:4 –ben említi először, hogy Timótheus jöjjön Rómába:

„Kívánván téged látni, megemlékezvén a te könnyullatásaidról,”

Szerintem Timótheus nem hullatott soha könnyeket, s itt csak hangsúlyozza, hogy itt nem egy érzelmes találkozóról lenne szó, hanem sokkal fontosabb dologról.

1:15 a következő információ:

„Azt tudod, hogy elfordultak tőlem az Ázsiabeliek mind, kik közül való Figellus és Hermogénes.”

Itt adja tudtára, a Rómába jövetel okát. Mivel a két név ismeretlen, csak Timótheusnak lehetett informatív értékkel. Bár az sem kizárható, hogy pont Timótheus értesítette őt erről Onesifóruson keresztül s ekkor 1:16-18-al együtt csak a hír vételezését nyugtázza.

Ugorjunk egy nagyot 4:6-8 szerintem csak az ellenség megtévesztése, mikor magát öregnek s harcolni már nem akaróknak tünteti fel.

4:9 a Rómába hívás megerősítése:

„Igyekezzél hozzám jöni hamar.”

4:10 az első vers a háromból melyben a már megtett lépésekről értesíti Timótheust. A Dénás elhagyása okának ecsetelése szintén csak figyelem elterelő, hisz hamarosan már Timótheussal s Márkal Pál mellett találjuk.

„Mert Démás engem elhagyott, e jelen való világhoz ragaszkodván, és elment Thessalónikába: Kreszens Galáziába, Titus Dalmáziába.”

4:11 egy fontos utasítás

„Egyedül Lukács van velem. Márkust magadhoz vévén, hozd magaddal: mert nekem alkalmas a szolgálatra.”

Miért pont Márk? Hisz nem volt hajlandó magával vinni második misszió útjára, Barnabással is megszakítva kapcsolatát emiatt.

Pál érzi, szövetségesekre van szüksége, így Pétert s annak holdudvarát, Antiokhiát és Ciprust szeretné maga mellett tudni.

4:12 a második beszámoló vers. Az hogy Tikhikust Efézusban küldi még nem zárja ki, hogy Timótheus ott van. Az Efézushoz írt levél inkább azt sejteti, hogy Timótheus még annak érkezése előtt elhagyta a várost.

4:13 egy újabb fontos utasítás:

„A felsőruhám, melyet Troásban Kárpusnál hagytam, jöttödben hozd el, a könyveket is, kiváltképen a hártýákat.”

A valószínűleg jelentéktelen felsőruha itt két szerepet is játszhat. Lehet, hogy a lényegesen fontosabb irományokról akarja a figyelmet elterelni, de az is lehet, hogy Timótheus nagyon jól tudja, a felsőruhát nem Troásban hagyták s akkor így adja tudtára, hogy ott kel keresni az irományokat is.

4:14-15 az érczmíves Sándortól való óvás, lehet Timótheusnak jelentett valamit, de nekünk sajnos semmit.

Újabb ugrás.

4:20 a harmadik beszámoló vers, ahol a „beteg” újabb figyelem eltérítés.

„Erástus Korinthusban maradt; Trófimust pedig Milétumban hagytam betegen.”

4:21 egy utolsó sürgetés:

„Igyekezzél tél előtt eljöni.”

A levél elfelejti megemlíteni Aristarkus hollétét aki Lukácshoz hasonlóan Czézáréától vele volt s hamarosan ismét mellette találjuk.

A levél eléri célját s immár Márk, Timótheus, Démás és Aristarkus jelenlétében írja meg leveleit a Filippibeliekhez, az Efézusiakhoz, a Kolosséiekhez, a Laodiczeaiakhoz (ez a levél sajnos elveszett) és Filemonhoz. Ekkor küldi Epafróditust Filippibe és Onézimust Kolossébe.

A Kolosséieket kiemelten felszólítja, hogy Márkot, ha hozzájuk menne, szívesen fogadják.

S itt jön a már említett filmszakadás.

Bár a Titushoz írt levél későbbi keltezésű, az Újtestamentumból nem tudjuk meg kihez is fordultak a Pált elhagyók.

Ha a Mária Magdolna, Filep és Bertalan hármás, nem, mint ahogyan azt a hagyomány tartja, csak Péter és Pál mártírhalála után, hanem már az ötvenes évek végén ide jött, mivel működési területük Hierapóliszi központtal az említett gócponttal egyezik, lehetnek a Pál által ellenfeleknek érzettek.

Pálfordulás?

Reméltem nem kell belemennem Pál elemzésébe, de sajnos elkerülhetetlennek látszik.

Péter 2. levelében, leveleiről tett rövid megjegyzéstől eltekintve:

„ És a mi Urunknak hosszútűrését idvességnek tartjátok; a mi képen a mi szeretett atyánk fia Pál is írt néktek a néki adott bölcsesség szerint.

Szinte minden levélben is, a mikor ezekről beszél azokban; a melyekben vannak némely nehezen érthető dolgok, a miket a tudatlanok és állhatatlanok elcsúrnak-csavarnak, mint egyéb írásokat is, a magok vesztére.” (2Pét.3:15-16),

csak saját 13 leveléből illetve a tanítványa Lukács által írt Apostolok Cselekedeteiből ismerjük.

Az Apostolok Cselekedetei nincs teljes szinkronban a levelekkel, de még önmagával sem! Lásd pl. a 9:7 és a 22:9 közti ellentmondást.

„7. A vele utazó férfiak pedig némán álltak, hallva ugyan a szót, de senkit sem látva.”

„9. A kik pedig velem valának, a világosságot ugyan látták, és megrémültek; de annak szavát, a ki velem szól vala, nem hallották.”

Eredeti neve Saul.

Származásáról, iskoláiról csak Lukács számol be, mely szerint Tárzusi, római polgárságú zsidó szülők gyermeke, s Jeruzsálemben Gamáliel növendéke.

„Én zsidó ember vagyok, születtem a czilicziai Tárzusban, fölneveltetem pedig ebben a városban a Gamáliel lábainál, tanítottam az atyák törvényének pontossága szerint, buzgó lévén az Istenhez, miként ti mindnyájan vagytok ma.” (Csel. 22:3)

„És felele az ezredes: Én nagy összegért vettem meg ezt a polgárjogot. Pál pedig monda: Én pedig benne is születtem.” (Csel. 22:28)

Pál leveleiben csak ennyit olvashatunk:

„ Körülmetéltetem nyolczadnapon, Izráel nemzetségéből, Benjámin törzséből való vagyok, zsidókból való zsidó, törvény tekintetében farizeus,” (Fil. 3:5)

Lukács szerint részt vesz István megkövezésében, de erről is hallgatnak levelei

És kiúzvén a városon kívül, megkövezék: a tanúbizonyságok pedig felsőruháikat egy Saulus nevezetű ifjú lábaihoz rakták le. ” (Csel. 7:58)

Az azt követő üldözéseket már kénytelen megemlíteni:

„ Mert hallottátok, mint forgolódtam én egykor a zsidóságban, hogy én felette igen háborgattam az Isten anyaszentegyházát, és pusztítottam azt.

És felülmultam a zsidóságban nemzetembeli sok kortársamat, szerfelett rajongván atyai hagyományaimért.” (Gal. 1:13-14)

„Mert én vagyok a legkisebb az apostolok között, ki nem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert háborgattam az Istennek anyaszentegyházát.” (1Kor.15:9)

„Ki előbb istenkáromló, üldöző és erőszakoskodó valék: de könyörült rajtam, mert tudatlanul cselekedtem hitetlenségben;” (1Tim.1:13)

„Buzgóság tekintetében az egyházat üldöző, a törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen voltam.” (Fil. 3:6)

De Lukács ebben is konkrétabb:

„ Saulus pedig szintén javallta az ő megöletését. (m.j. Istvánét) És támada azon a napon nagy üldözés a jeruzsálemi gyülekezet ellen, és mindnyájan eloszlának Júdeának és Samáriának tájaira, az apostolokat kivéve.” (Csel. 8:1)

i.sz. 33-t írunk, II Heródes negyedes fejedelem halálának évét.

Mikor az alábbi, csak Lukács által leírtak játszódnak, Damaszkusz még zsidó ellenőrzés alatt állhat:

„ Saulus pedig még fenyegetéstől és öldökléstől lihegve az Úrnak tanítványai ellen, elmenvén a főpaphoz,
Kére ő tőle leveleket Damaskusba a zsinagógákhoz, hogy ha talál némelyeket, kik ez útnak követői, akár férfiakat, akár asszonyokat, fogva vigye Jeruzsálembe.” (Csel. 9:1-2)

A damaszkuszi úton történekről szintén csak Lukács számol be:

„ És a mint méne, lőn, hogy közelgete Damaskushoz, és nagy hirtelenséggel fény sugárzá őt körül a mennyből:
És ő leesvén a földre, halla szózatot, mely ezt mondja vala néki: Saul, Saul, mit kergetsz engem?
És monda: Kicsoda vagy, Uram? Az Úr pedig monda: én vagyok Jézus, a kit te kergetsz: nehéz néked az ösztön ellen rúgódoznod.
Remegve és ámulva monda: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Az Úr pedig monda néki: Kelj fel és menj be a városba, és majd megmondják néked, mit kell cselekedned.
A vele utazó férfiak pedig némán álltak, hallva ugyan a szót, de senkit sem látva.
Felkele azonban Saulus a földről; de mikor felnyitá szemeit, senkit sem láta, azért kézenfogva vezeték be őt Damaskusba. (Csel. 9:3-8)

Leveleiben Pál csak ennyit ír:

„ De mikor az Istennek tetszett, ki elválasztott engem az én anyám méhétől fogva és elhívott az ő kegyelme által,
Hogy kijelentse az ő Fiát én bennem, hogy hirdessem őt a pogányok között: azonnal nem tanácskoztam testtel és vérrel,” (Gal. 1:15-16)

„Legutolszor pedig mindenek között, mint egy idétlennek, nékem is megjelent” (1Kor.15:8)

II Heródes negyedes fejedeleme halála után az általa ellenőrzött területek Iturea és Trachonitis szír közigazgatás alá kerülnek. A Damaskuszba érkező Saul már nem rendelkezik karhatalmi erővel.

Lukács hallgat róla, de Pál megemlíti, hogy három évig Arábiába (Nabateusokhoz) megy.

„Sem nem mentem Jeruzsálembe az előttem való apostolokhoz, hanem elmentem Arábiába, és ismét visszatértem Damaskuszba.” (Gal. 1:17)

Hogy mi okból tartózkodott ott mindenki fantáziájára bízom, hisz abszolút semmi adatunk nincs róla.

Mindenesetre a 36-37-ig tartó zsidó arab háború alatt konfliktusba kerül IV. Aretasz (9-40) királlyal s vissza kell térjen Damaskuszba.

Itt értesülhet róla, hogy Lucius Vitellius Veteris 34-től Szíria konzulja, majd 35-től helytartója a 36-os Samáriai vérfürdő miatt leváltja Pilátust és Kajafást.

Amikor 37-ben Damaskusz arab kézbe kerül, Pálnak menekülnie kell:

„Damaskuszban Aretasz király helytartója őrzette a damaskusiak városát, akarván engem megfogni;
És az ablakon át, kosárban bocsátottak le a kőfalon, és megmenekültem kezei közül.”
(2Kor. 11:32-33)

Meglepő? Lukács ezt másképp színezi:

„Saulus pedig annál inkább erőt vőn, és zavarba hozta a Damaskuszban lakó zsidókat, bebizonyítván, hogy ez a Krisztus.
nap elteltével azonban a zsidók tanácsot tartának, hogy őt megöljék:
De tudtára esék Saulusnak az ő leselkedésök. És őrizék a kapukat mind nappal, mind éjjel, hogy őt megöljék;
A tanítványok azért vevén őt éjjel, a kőfalon bocsáták alá, leeresztve egy kosárban.”
(Csel. 9:22-25)

Nem sok hasonlóság van a Jeruzsálemi esetek leírásában sem:

„Azután három esztendő múlva fölmentem Jeruzsálembe, hogy Pétert meglátogassam, és nála maradtam tizenöt napig.
Az apostolok közül pedig mást nem láttam, hanem csak Jakabot, az Úr atyjafiát.
A miket pedig néktek írok, ímé Isten előtt mondom, hogy nem hazudom.
Azután mentem Siriának és Ciliciának tartományaiba.
Ismeretlen valék pedig személyesen a Júdeában levő keresztyén gyülekezetek előtt;
Hanem csak hallották, hogy: A ki minket üldözött egykor, most hirdeti azt a hitet, a melyet egykor pusztított.
És dicsőíték bennem az Istent.” (Gal. 1:18-24)

„Mikor pedig Saulus Jeruzsálembe ment, a tanítványokhoz próbált csatlakozni; de mindnyájan félték tőle, nem hívén, hogy ő tanítvány.

Barnabás azonban maga mellé vevén őt, vivé az apostolokhoz, és elbeszélé nekik, mint látta az úton az Urat, és hogy beszélt vele, és mint tanított Damaskusban nagy bátorsággal a Jézus nevében.

És ki- és bejáratos vala köztük Jeruzsálemben:

És nagy bátorsággal tanítván az Úr Jézusnak nevében, beszél, sőt vetekedik vala a görög zsidókkal; azok pedig igyekeznek vala őt megölni.

Megtudván azonban az atyafiak, levivé őt Cezáreába, és elküldék őt Tárzusba.”
(Csel. 9:26-30)

A következő 2-3 évet szintén homály fedi.

Csak Lukácstól tudjuk, hogy Barnabás magához veszi Antióchiába:

„ Elméne pedig Barnabás Tárzusba, hogy felkeresse Saulust, és rátalálván, elvivé őt Antióchiába.” (Csel. 11:25)

és hogy Barnabással ismét Jeruzsálembé jár:

„ A tanítványok pedig elhatározták, hogy a szerint, a mint kinek-kinek közöttük módjában áll, küldenek valamit segítségül a Júdeában lakozó atyafiaknak:

A mit meg is cselekedének, elküldvén a vénekhez Barnabás és Saulus keze által.”
(Csel. 11:29-30)

„ Barnabás és Saulus pedig visszatérének Jeruzsálemből, betöltvén szolgálatukat, maguk mellé véve Jánost is, kinek mellékneve Márk vala.” (Csel. 12:25)

Nem szándékozom Pál missziós útjaival foglalkozni, így rövid megemlékezésen túlmenően csak felmerülő kérdéseimet teszem fel.

Barnabással és Márkkal indul első misszió útjára (46-48) (Csel.13.-14.)

A Jeruzsálemi Zsinatról (49) így számol be:

„ Azután tizennégy esztendő múlva ismét fölmentem Jeruzsálembé Barnabással együtt, elvivén Titust is.

Fölmentem pedig kijelentés következtében és eléjök adtam az evangéliomot, melyet hirdetek a pogányok között, de külön a tekintélyeseknek, hogy valami módon hiába ne fussak, avagy ne futottam légyen.

De még a velem levő Titus sem készszerítetett a körülmetélkedésre, noha görög vala, Tudniillik a belopózkodott hamis atyafiakért, a kik alattomban közénk jöttek, hogy kikémleljék a mi szabadságunkat, melylyel bírunk a Krisztus Jézusban, hogy minket szolgálókká tegyenek: Kiknek egy pillanatra sem adtuk meg magunkat, hogy az evangéliom igazsága megmaradjon számotokra.

A tekintélyesektől pedig, (bárminők valának régen, azzal nem törődöm; Isten nem nézi az embernek személyét: mert velem a tekintélyesek semmit sem közöltek; Sőt ellenkezőleg, mikor látták, hogy én reám van bízva a körülmetéletlenség evangélioma, mint Péterre a körülmetélésé;

(Mert a ki erős volt Péterben a körülmetélkedés apostolságára, bennem is erős volt a pogányok között).

És elismervén a nekem adatott kegyelmet, Jakab és Kéfás, meg János, kik oszlopokul tekintetnek, bajtársi jobbukat nyújták nekem és Barnabásnak, hogy mi a pogányok között, ők pedig a körülmetélés között prédikáljunk:

Csakhogy a szegényekről megemlékezzünk; a mit is én igyekeztem megcselekedni.” (Gal.2:1-10)

Lukács részletesebb beszámolóját nem másolom be. Olvasható a Csel.15:2-29-ben

Mivel 2. missziós útjára (49-52) (Csel.15:40.-18:22.) nem hajlandó Márkot magával vinni Barnabás se megy vele. Silást viszi magával, s amint azt első személyben fogalmazott szövegrészek sejtetik, Lukács is vele lehetett.

Csel.16:6-7 egy rejtély számomra:

„ Eljárván pedig Frigiát és Galácia tartományát, mivelhogy eltiltatának a Szent Lélektől, hogy az ígét Ázsiában hirdessék, Misia felé menvén, igyekeznek vala Bithiniába jutni; de nem ereszté őket a Lélek.”

3. missziós útjára (53-57) (Csel.18:23.-21:26.) szintén elkísérhette Lukács (első személyben fogalmazott szövegrészek).

Ami itt meglepett, az az efézusiaktól való búcsúvétel. (Csel. 20:16-38) Mivel alig pár napja hagyta el Troást, ha tudta, hogy nem tér vissza mért hagyta hátra könyveit? (2Tim.4:13)

A Jeruzsálemi, Czézáreai és első Római fogsága (57-60) (Csel.20:39-28:31) utáni „filmszakadást” követő időkről kevés a Bibliai forrás.

A Tituszhoz írt leveléből tudjuk, hogy járt Krétában, s hogy ott hátra hagyta azt, az egyházi infrastruktúra kiépítésére. (Tit.1:5) 62-66 közt egyik telet a görög félszigeten lévő Nikápolyban tervezte tölteni. (Tit.3:13)

Okom van azt feltételezni, hogy a Timótheushoz írt levelek sorrendje felcserélt, magyarán, hogy az első levél 60 után íródott, míg a második 59-ben. Három bizonyíték is van rá. Ha a 2Tim.1:4 nem csak ködösítés akkor az csak a Csel.20:37 re vonatkozhat, vagyis a harmadik misszió út utáni első levélnek kell lennie. Másodszor a második levél egyértelműen a szobafogság (59-60) idején íródott. Harmadszor az 1.Tim.1.3 pont annak ellentéte, ami a harmadik misszió úton történt, ahol ugyanis Csel.19:22 értelmében Timótheust előre küldi Maczedóniába.

Ha ez igaz, akkor Pár mégis járt még egyszer Efézusban. A hagyomány is azt tartja, hogy ő nevezi ki Timótheust Efézus első püspökének a hatvanas években.

A Róma.15:28-ból tudjuk, hogy Pál következő tervezet útja Hispánia (a mai Spanyolország lett volna. Eljutott-e ide? A Biblia nem ad erre választ. Ha a már említett ApCsel 29. része apokrif irat csak egy hamisítás akkor csökken a valószínűsége, bár a már említett Kelemen levél (96) sorai:

„ Hét ízben kellett neki börtönt elviselni, menekült, megkövezték, hirdette az ígét keleten és nyugaton, hitének nagy híre messze elterjedt; az egész világon tanította az igazságot, így **jutott el a nyugat határához**, majd a kormányzók előtt halt vértanúhalált; ilyenképpen hagyta el ő ezt a világot, és jutott a megszentelés helyére, így lett belőle a béketűrés legkiemelkedőbb mintaképe.” (5:6)

azt sejtették, hogy igen. A szintén már említett, Muratori töredék (170) is tudni véli igazságát, ahogyan azt már fennebb idéztem: „sem Pálnak a Városból Spanyolországba való utazásáról.”

Mártír halálát melyre a fennebbi idézet a leghitelesebb forrás 67-re teszik.

Pálnál kell, tisztázzak egy fogalmat is. A görög „αποστολοις” szó mely „elküldöttet”, „kiküldöttet” jelent különböző formában 79-szer fordul elő az Újszövetségben. Lukács és Pál kiemelten sűrűn (34-34-szer) használja. Károli nem mindig fordítja le a szót, néha meghagyva „apostolnak”. Így pl. Mt.10:2-ben „A tizenkét apostol nevei pedig ezek:”, Mk.6.30-ban „És az apostolok összegyűlekezének Jézushoz, és elbeszélének néki mindent, azt is, a miket cselekedtek, azt is, a miket tanítottak vala.”

Ezzel mintegy létrehozva egy új magyar szót, melyet elsődlegesen a 12 tanítványra használnak, de Lukács már Pált és Barnabást is annak nevezi.

Én az apostol szót csakis arra használom, hogy megkülönböztessem a 11 tanítványt (Júdást kivettem a 12-ből) a többiektől. Így Pállal kapcsolatban kerülöm e szót még akkor is, ha az, magát gyakran a „pogányok apostolának” nevezi.

Mert nincs semmi rejtett dolog

„Mert nincs semmi rejtett dolog, a mi meg ne jelentetnék; és semmi sem volt eltitkolva, hanem hogy nyilvánosságra jusszon.” (Mk.4:22)

Nem első alkalom a majdnem három hónapja elkezdett írásom alatt, hogy úgy éreztem itt kész, nincsen több, amit mondhatnék. Nekikezdttem egy párhuzamos írásomnak, mely filozófiai megközelítéssel közelít az Újszövetséghez, s miközben János Evangéliumát így irányból elemeztem akadt meg figyelmem egy nagyon fontos igén.

„És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket.” (Jn.8:32)

adja nekem az erőt, hogy az ígét szó szerint értve komolyan vegyem, mert mikor ezt teszem, két évezred kereszténységével megyek szembe s belemegyek az „eretnkségbe”.

És az, mikor elő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében:
Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem;
És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem;
Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett. (Jn.16:8-11)

Egyszerű közérthető szavak, mily könnyen át tudunk rajtuk siklani miközben, egy világot döntenek rommá e szavak. Vegyük a középső fogalmat: az igazságot. Többé nem láttok engem, mondja Jézus, aki a világ teremtése óta a Földön jár, s számtalanszor próbálkozott az emberrel kapcsolatban lépni, próféták, látnokok útján. Most mikor immár emberi testet is magára öltött, csak hogy tudunkra adja az ígét, küldetése befejeztetett s hazatérhet az Atyához. A próféták, látnokok kora lejárt. Aki ezek után állítja, hogy neki ez vagy az megjelentetett, az téved, hogy ne mondjam, hogy hazudik.

Ha már most e szavakat pl. Mohamedre vagy a mormonok prófétájára alkalmazom, csak helyeslő bólogatást látnék. De van valaki, aki ugyan ilyen állítással állt elő. A keresztény üldöző Saul!

Mikor e felismerés belém nyílt tudtam csak e pár szó nem elegendő a vád bizonyítására.

Eredetileg csak a János Evangéliumát terveztem világnézeti szempontból kielemezni, de most rákényszerültem a Péteri és a Páli világnézettel is foglalkozni, az utóbbit kiemelten nagyító alá venni.

Mindent egyetlen mércével mérek, Jézus egyetlen ránk bízott parancsával: a szeretettel.

A Lukácsi bemutatással kezdem, mely mivel a következő két jelenetnek nem szemtanúja csak másodlagosként kezelhető. Csak ő említi a Damaszkuszi úton történeteket.

Már láttuk Pál csak ennyit ír:

„ De mikor az Istennek tetszett, ki elválasztott engem **az én anyám méhétől fogva** és elhívott az ő kegyelme által,

Hogy kijelentse az ő Fiát én bennem, hogy hirdessem őt a pogányok között: azonnal nem tanácskoztam testtel és vérrel,” (Gal. 1:15-16)

„Legutolszor pedig mindenek között, mint egy idétlennek, nékem is megjelent” (1Kor.15:8)

Az Apostolok Cselekedetében (13:6-12) Lukács természetfeletti erőt tulajdonít Pálnak, de az e hatalmát nem a vakok meggyógyítására hanem vakká tételre használja.

Előző részben írtam mindenki azt feltételezhet Pál arábiai tartózkodásáról amit akar. Nekem pl. az a meggyőződés, hogy a küszöbön álló arab zsidó háborúra való tekintettel Pált mint kémeket küldték Pátrába. Mi más ok miatt figyelt volna fel rá a király?

Azt nem tudom a „pál fordulat” saját ötlete-e vagy ezt is felső parancsra teszi.

De lássuk levelei tükrében kivel is állunk szembe.

13 levelében legalább 40-szer tesz említést a maga kis dédelgetet saját külön bejáratú evangéliumáról melyet

„Isten evangéliomának hirdetésére.
Melyet **eleve megígért az ő prófétái által a szentírásokban,**” (Roma 1:1-2)

mely

„Annak pedig, a ki titeket megerősíthet **az én evangéliomom** és a Jézus Krisztus hirdetése szerint, **ama titoknak kijelentése folytán, mely örök időtől fogva el volt hallgatva,** Most pedig **megjelentetett a prófétai írások által,** az örök Isten parancsolata szerint, a hitben való engedelmesség végett minden pogányoknak tudomására adatván,” (Roma 16:25-26)

„Tudniillik **ama titkot, mely el vala rejtve ősidők óta és nemzetségek óta,** most pedig megjelentetett az Ő szenteinek,” (Kol.1:26)

„Tudtotokra adom pedig atyámfiak, hogy az az evangéliom, melyet én hirdettem, **nem ember szerint való;**
Mert én sem embertől vettem azt, sem nem tanítottak arra, hanem a Jézus Krisztus kijelentése által.” (Gal.1:11-12)

Ideje lenne, hogy Pál eldöntse hogy azt a nagy „titkot” (mely hirdetésére Jézus 11 tanítványát a világba kiküldte) kitől is kapta. Jézustól vagy a prófétai írásokból.

Persze csak az ő kis saját evangéliuma az igazi. (A többi tanítvány valószínű eretnek)

„Csodálkozom, hogy Attól, a ki titeket Krisztus kegyelme által elhívott, ily hamar **más evangéliomra** hajlotok.
Holott **nincs más;** de némelyek zavarnak titeket, és el akarják fordítani a Krisztus evangéliomát. De ha szinte mi, **avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok.**
A mint előbb mondtuk, most is ismét mondom: Ha valaki néktek hirdet valamit azon kívül, a mit elfogadtatok, **átok legyen.** (Gal.1:6-9)

Az átkozódás a Krisztusi szeretet Páli értelmezése, mely, mint látjuk akár Isten küldöttjei ellen is használható.

Kis jóindulattal az alábbi mondást úgy is értelmezhetnénk, hogy Isten is az ő evangéliumát követi:

„Azon a napon, melyen az Isten megítéli az emberek titkait az **én evangéliomom** szerint a Jézus Krisztus által.” (Roma 2:16)

Az alábbi igeversben Pál azt sejteti, hogy evangéliumát a Jeruzsálemi Zsinaton bemutatta az ott jelenlevőknek, és azok helyeselték azt:

Fölmentem pedig kijelentés következtében és eléjök adtam az evangéliomot, melyet hirdetek a pogányok között, de külön a tekintélyeseknek, hogy valami módon hiába ne fussak, avagy ne futottam légyen. (Gal.2:2)

De bocsánat, ha nekem meg jelent volna Jézus és ad nekem egy Evangéliumot, biztos nem foglalkoztam volna az emberek véleményével!

Pál nem győzi hangsúlyozni, (gondolom mert nagyon is fáj neki) hogy ő ezt az evangéliumot ingyen hirdeti.

„Micsoda tehát az én jutalmam? Hogy prédikálásommal **ingyenvalóvá** tegyem a Krisztus evangéliomát, hogy ne használjam ki ama szabadságomat az evangéliom hirdetésénél.” (1Kor.9:18)

Avagy cselekedtem-é, mikor magamat megaláztam, hogy ti felmagasztaltassatok, hogy **ingyen hirdettem néktek** az Isten evangéliomát? (2Kor.11:7)

de lássuk csak igaz-e ez?

„Ha mi néktek a lelkieket vetettük, nagy dolog-é, ha mi a ti testi javaitokat aratjuk? Ha egyebek részesülnek a ti javaitokban, mért nem inkább mi?” (1Kor.9:11-12)

Nem megyek bele a részletekbe. Leveleiben legalább ötször tesz említést adakozásokról. A görög területek adományai a „Jeruzsálemi szentek”-nek van szánva.

Miért is?

Ha Pál nemzeteket sorol fel, a zsidót, mindig az udvariassági első hely illeti meg. De lássunk egy Páli indoklást:

„Mert tetszett nékik, és tartoznak is vele. Mert ha a pogányok azoknak a lelki javaiban részesültek, tartoznak nékik viszont szolgálni a testiekben.” (Roma 15:27)

Magyarán mi pogányok az ígét nem Jézustól, hanem a zsidóktól (Jézus gyilkosaitól) kaptuk s ezért a zsidók jogot formálhatnak anyagi javainkra!

Zárom az adakozást két idézettel:

„A szentek iránt való szolgálatról felesleges is néktek írnom.

...

mert a jókedvű adakozót szereti az Isten.” (2.Kor.9:1..7)

„A szentek szükségére adakozók legyetek;” (Roma 12:13)

Hogy kik is voltak azok a Jeruzsálemi szentek kik az adományokat vételezték?

A fentebb idézett Roma 15 rész tartogat még egy csemegét számunkra:

„Jézus Krisztus szolgálja lett a körülmetélkedésnek” (Roma 15:8)

A Károli fordítás helyes hisz a **περιτομή** görög szó jelentése tényleg körülmetélkedés, de újabb magyar fordításokban (Református 1996, Katolikus 1997) ez áll: „Jézus Krisztus szolgálja lett a zsidóknak”

Jézus így ír a körülmetélésről:

„Azért Mózes adta **néktek** a körülmetélkedést” (Jn.7:22)

vagyis nem csak hogy nem vált szolgáljává, de el is határolódik tőle!

Gyerekkoromtól megtanultam: ha valaki azt állítja, hogy ő nem hazug akkor igenis az. Pál nagyon tiltakozik ellene, hogy ő hazudna:

Igazságot szólok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonyosságot a Szent Lélek által, (Roma 9:1)

Az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, a ki mindörökké áldott, tudja, hogy nem hazudom. (2Kor.11:31)

A miket pedig néktek írok, ímé Isten előtt mondom, hogy nem hazudom. (Gal.1:20)

A mi végett rendeltettem én hirdetővé és apostollá (igazságot szólok a Krisztusban, nem hazudok), pogányok tanítójává hitben és igazságban. (1Tim.2:7)

A következő mondat megítélése legyen mindenki saját lelkiismerete szerint!

„Mert ha az Istennek igazsága az én hazugságom által öregbült az ő dicsőségére, miért kárhoztattatom még én is, mint bűnös?” (Roma 3:7)

Vége hossza nincs Pál leveleiben a „dicsekvésnek”. (Egy idézet válogatás megtalálható lesz a világnézeti írásomban.) Még ha esetleg ő, nem is az általam értelmezett keménységű fogalmat értette is alatta, akkor is egyetlen levélben (2. Korithus) 14-szer ismételné enyhén szólva elgondolkodtató.

Már említettem: az átkozódás a Krisztusi szeretet Páli értelmezése. Lássunk még néhány példát:

„Ha valaki nem szereti az Úr Jézus Krisztust, legyen átkozott! Maran atha.” (1Kor.15:22)

„Kik közül való Himenéus és Alexander, kiket átadtam a sátánnak, hogy megtanulják, hogy ne káromkodjanak.” (1Tim.1:20)

„Átadjuk az ilyent a Sátánnak a testnek veszedelmére, hogy a lélek megtartassék az Úr Jézusnak ama napján.” (1Kor.5:5)

De a Krisztusi szeretet sugárzik alábbi mondatából is:

Mit akartok? Vesszővel menjek-é hozzátok, avagy szeretettel és szelídségnek lelkével?
(1Kor.4:21)

A Pál „Jézusa” bosszúálló mint a zsidók JHVH-ja.

„Néktek pedig, a kik szorongattatok, nyugodalommal mivelünk együtt, a mikor megjelenik az Úr Jézus az égből az ő hatalmának angyalaival.
Tűznek lángjában, ki bosszút áll azokon, a kik nem ismerik az Istent, és a kik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának.” (2.The.1:7-8)

„Hogy senki túl ne lépjen és meg ne károsítsa valamely dologban az ő atyafiát: mert bosszút áll az Úr mindezekért, a mint elébb is mondtuk néktek és bizonysgot tettünk.” (1.The.4:6)

Érdekes az utolsó ítélet Páli ábrázolása is:

„Nem tudjátok-é, hogy a szentek a világot ítélik meg? És ha ti ítéletek meg a világot, méltatlanok vagytok-é a legkisebb dolgokban való ítéletekre?
Nem tudjátok-é, hogy angyalokat fogunk ítélni, nemhogy életszükségre való dolgokat?” (1Kor.6:2-3)

János Evangéliuma másként látja ezt:

„Mert az Atya nem ítéel senkit, hanem **az ítéletet egészen** a Fiúnak adta;” (Jn.5:22)

„De ha ítélek is én, **az én ítéletem igaz**; mert én nem egyedül vagyok, hanem én és az Atya, a ki küldött engem.” (Jn.8:16)

Néhány elgondolkodtató álláspont:

„Mert meg van szentelve a hitetlen férj az ő feleségében, és meg van szentelve a hitetlen asszony az ő férjében, mert különben a ti gyermekeitek tisztátalanok volnának, most pedig szentek.” (1.Kor.7:14)

„Az asszony csendességben tanuljon teljes engedelmességgel.
A tanítást pedig nem engedem meg az asszonynak, sem hogy a férfin uralkodjék, hanem legyen csendességben.” (1Tim.2:11-12)

„A ti asszonyaitok hallgassanak a gyülekezetekben, mert **nincsen megengedve nékik, hogy szóljanak**; hanem engedelmesek legyenek, a mint a törvény is mondja.
Hogyha pedig tanulni akarnak valamit, kérdezzék meg otthon az ő férjüket; mert éktelen dolog asszonynak szólni a gyülekezetben.” (1Kor.14:34-35)

Ki ne ismerné az alábbi igeverset:

„Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket, a kik közül első vagyok én.” (1Tim.1:15)

De lássuk tényleg ennyire szerény-e? Hogy viszonyul Jézus tanítványaihoz?

„Mert én vagyok a legkisebb az apostolok között, ki nem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert háborgattam az Istennek anyaszentegyházát.
De Isten kegyelme által vagyok, a mi vagyok; és az ő hozzám való kegyelme nem lőn hiábavaló; sőt **többet munkálkodtam, mint azok mindnyájan** de nem én, hanem az Istennek velem való kegyelme.” (1Kor.15:9-10)

„Mert én azt gondolom, hogy **semmiben sem vagyok alábbvaló** a fő-fő apostoloknál.”
(2Kor.11:5)

„ Dicsekedvén, balgataggá lettem; ti kényszerítettetek reá. Mert néktek kellett volna engem ajánlanotok; mert **semmiben sem vagyok alábbvaló** a fő-fő apostoloknál, noha semmi”
(2Kor.12:11)

Leveleiben 18-szor fordul elő az „egyház szó”, s megfigyelhetjük azt a kiemelt figyelmet, mellyel az ígéhirdetésen túlmenően egy egyházi hierarchia és struktúra kiépítésén dolgozik, mert hát láss csodát:

„Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért;” (Ef.5:25)

Gondolom ennyi elegendő ahhoz, hogy mindenki lelkiismerete alapján eldöntse tényleg elfogadja-e Pált Jézus tanítványa ként, vagy belátja, hogy írásait ugyanolyan kritikus hozzáállással kell kel kezelni, mint bármely más emberi művet, mert bár a fentiekben egy elég sötét képet festettem róla, azért sok elfogadható és támogatható gondolat, tanítás is található leveleibe.

Átmeneti összefoglaló

Átmeneti, mert a következőkben csak egy feltételezést vázlok fel, s annak bizonyítása egy komoly kutatómunkát igényel.

Eddig ragaszkodtam a „sola scriptura” elvhez és csak 5 ponton vittem be egyéni hozzáállást:

- a bizonyíthatóan nem János által írt János Evangéliuma szerzőjét Mária Magdolnában valószínűsítem (valamint János 1. levelének is),
- szerintem ő a címzettje János 2. levelének
- szerintem Márk Péter fia
- szerintem a 2. Timótheus írt levél valójában az első és nem vagy nem csak tanító jellegű, hanem komoly utasításokat hordozó politikai levél.
- akárcsak a Lukács Evangéliumában ahol ezt a tényt nyelvészeti eszközökkel is bizonyíthatjuk, szerintem Máté Evangéliumában is a gyermekség történet és nemzetiségi tábla utólagos betoldás.

Előző részben rámutattam, hogy Saul/Pál nem tekinthető a tanítványokkal azonos fontosságú személynek. Képzettségének fontosságának és munkásságának tükrében nem tudok neki feloldozást adni, például egy „ő azt álmodta, ő azt hitte” jellegű kimagyarázással. Meggyőződésem, hogy tudatosan zsidó megbízói érdekében épült be a keresztények közé. Ha próféta, vagy látnok lett volna, aki előre látja Jeruzsálem 70-ben történt lerombolását és Bar Kohba felkelés (132-135) kimenetelét akkor se tehetett volna nagyobb szolgálatot nemzetének.

Párhuzamos írásomban a „Világnézeti kérdésekben” részletesebben elemzem a Péteri tanításokat s a Jeruzsálemi gyülekezetben kialakult első eretnekséget: a judeo-krisztianizmust. Dióhéjban összefoglalva Péter átemeli az eredendő bűn fogalmát az Ószövetségből és átírja a keresztre feszítés értelmét: Jézus bűneinkért hoz „véráldozatot” a keresztfán. Továbbmenve azonosítja Jézust a zsidók Messiásával. Az Ószövetség ily nyakunkba varrásával megbocsájthatatlan terhet vetett ránk! A Jeruzsálemi Gyülekezet szellemi terméke a Máté Evangéliuma megpróbálja ezt alá is támasztani.

Pál, akit Barnabás Péter unokaöccse visz át az Antiochiai Gyülekezetbe, mely szintén erősen a Jeruzsálemi befolyás alatt állt, ezen kiinduló pontból továbbmenve, tovább erősíti az Ószövetségi függőséget. Ő már síkra száll Jézus Dávidi vérvonala mellett. (Roma 1:3; 2Tim.2:8)

Azon törekvése viszont mellyel saját népe számára is le szeretne volna egyszerűsíteni a vallást eltörölve a körülmetélést s a törvényeket zátonyra futott.

De amint már említettem a Páli nagy reform az egyházi infrastruktúra kiépítése

Leveleiből kiderül, hogy személyesen csak Péterrel, Jánossal és Jakabbal, a Jézus testvérével találkozott.

Merem feltételezni, hogy a többi tanítványok Pált nem ismerték el, és a judeo-krisztianizmust is elvetették.

Filmszakadás s összeesküvés elmélet című részemben feltettem a kérdés: kihez is fordultak a Páltól elforduló gyülekezetek. Most ki merem jelenteni más valós tanítványokhoz.

„Azt értem pedig, hogy mindenitek ezt mondja: Én Pálé vagyok, én meg Apollósé, én meg Kéfásé, én meg Krisztusé.
Vajjon részekre osztatott-é a Krisztus? Vajjon Pál feszített-é meg érettetek, vagy a Pál nevére kereszteltetted-é meg?” (1Kor.1:12-13)

„Mert mikor egyik ezt mondja: Én Pálé vagyok; a másik meg: Én Apollósé; nem testiek vagytok-é?
Hát kicsoda Pál és kicsoda Apollós? Csak szolgák, kik által hívókké lettetek, és pedig a mint kinek-kinek az Úr adta.” (1Kor.3:4-5)

„Akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár világ, akár élet, akár halál, akár jelenvalók, akár következők, minden a tiétek.
Ti pedig Krisztusé, Krisztus pedig Istené.” (1Kor.3:22-23)

„Csodálkozom, hogy Attól, a ki titeket Krisztus kegyelme által elhívott, ily hamar más evangéliomra hajlotok.
Holott nincs más; de némelyek zavarnak titeket, és el akarják ferdíteni a Krisztus evangéliomát. De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok.
A mint előbb mondtuk, most is ismét mondom: Ha valaki néktek hirdet valamit azon kívül, a mit elfogadtatok, átok legyen.” (Gal.1:6-9)

A fenti pár igevers eléggé érzékelteti előbbi állításom valószínűségét. Azt hogy nem nevezi néven a tanítványokat tudatos nála. Soha semmilyen kapcsolatban nem említ mást, mint Pétert és Jánost. Mária Magdolna, mint tanító? Pálnál itt összeomlana a világ. Nem ok nélkül hangsúlyozza, hogy nők meg se szólalhatnak a gyülekezetekben.

Térjünk vissza Rómába. Az itt eltöltött két év elegendő idő számára, hogy átgondolja további terveit. A Jeruzsálemi események kiábrándítóak lehettek számára, s valószínű itt szakít Jeruzsálem központú gondolkodásával. Itt dönti el, hogy gondosan épített világegyházának központja csakis az akkori világ fővárosa Róma lehet. Elegendő ideje van e gyülekezet építésére.

Jól kiépített infrastruktúráját kihasználva teljes hatalmát belevetve támadásba lendül minden fronton a többi tanítvány ellen, eretneknek nevezve mindent, ami nem neki volt alárendelve.

Olvastam olyan rágalmozást is mely az ő rovására, próbálja Jakab a Jézus testvérének mártírhalálát (62) írni, de mivel itt sem neveztek meg semmi forrást az állító nevét se említeném.

Az eretnekség egyik legtagabb fogalma a „gnoszticizmus” gumi fogalom, melyet rá lehetett húzni mindenre. Ez lehetett egyik legfontosabb „lelki fegyvere”.

Amikor a magam számára tisztázni szerettem volna a „gnoszticizmus” fogalmát megint a száz szerző kétszáz álláspont kaotikájába ütköztem. A legmegdöbbentőbb volt viszont pár olyan megközelítés, mely 100%-ban a János Evangéliuma által ismertetett világképet, mint gnosztikust mutatott be.

A kétéves római házi őrizete után Pál feltehetően elment Hispániába. Ott valószínűen rá kellett döbbsennie, hogy Hispánia nem Görögország. Az ő görög nyelvtudása és gondolkodásmódja nem volt oly eredményes, mint görög területen. Ezzel magyarázom, hogy bár marad fenn egy – két legenda ottani tevékenységéről, jelentős nyomot nem hagyott ott hátra.

Visszatérve Rómába ottani gyülekezete tekintélyét szerette volna növelni, amikor Pétert oda hívja. Sajnos a 64-es keresztényüldözés Péter mártír halálát követeli.

Pál eközben ismét Görögországra összpontosít. Ez derül ki, legalábbis a fogsága után írt két levele a Tituszhoz és 1. Timótheushoz olvasásakor. De 67-ben ő is Néró áldozatává válik.

A hagyomány Pétert tekinti a Római Gyülekezet első püspökének, s mivel másodiknak Linuszt akit Pál is említ (2Tim.4:21) abból indulhatunk ki, hogy ez az a gyülekezet, melyet Pál egyháza fejének szánt.

A Nérói (54-68) és a Domitiánuszi (81-96) keresztény üldözések után a negyedik római püspök I.Kelemen idejében íródott már említett első Kelemen levél melyben a Római Gyülekezet a Korinthusival próbálja felvenni a kapcsolatot a bizonyítéka annak, hogy a Pál gyülekezete ekkor is még erős „judeo” befolyás alatt áll, s mennyire rányomja az Ószövetség a pecsétjét.

A Páli Római Gyülekezet évek során összegyűjtötte és elpusztította az „eretnek” irományokat így minden nem a Páli dogmát követő tanítvány munkáit is. Oly tökéletes munkát végeztek, hogy ezzel az atheisták kezére dolgoztak, kik ma azzal tudnak érvelni: Jézusnak nincsen írásos bizonyítékai.

Olvastam a Római Gyülekezetről oly vádak is melyek alapján lefizetésektől, gyilkosságoktól sem riadtak vissza a hatalmuk kiterjesztése érdekébe. De mint a rész elején írtam, mindez sok-sok kutatómunkát állít eléem, s hadd térjek minderre később vissza.

Az elvágott köldökszinór

Majdnem három hónap telt el mióta elkezdtem írásom.

Hitem, meggyőződésem ezalatt nagyobb változáson ment át mint valaha. A modern számítástechnikai eszközök lehetővé tettek oly mélységekbe való gyors behatolást, melyre akkor mikor még jóval több időt tudtam áldozni a kutatásra nem volt lehetőségem.

A változások egyik mellékterméke a „köldökszinór” elvágása, vagyis az Ószövetséggel való szakítás.

Kutatásom alatt meggyőződtem róla, hogy Jézus is elhatárolja magát tőle.

„Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonysgot tesznek rólam;” (Jn.5:39)

„Ne állítsátok, hogy én vádolkak majd benneteket az Atyánál; van a ki vádol titeket, Mózes, a kiben ti reménykedtetek. ” (Jn.5:45)

„Azért Mózes adta néktek a körülméletelkedést (nem mintha Mózesről való volna, hanem az atyáktól): és szombaton körülméletelitek az embert.” (Jn.7:22)

„A ti törvényetekben is meg van pedig írva, hogy két ember bizonysgtétéle igaz.” (Jn.8:17)

„Felele nékik Jézus: Nincs-é megírva a ti törvényetekben: Én mondám: Istenek vagytok?” (Jn.10:34)

„Mert az Isten parancsolatját elhagyva, az emberek rendelését tartjátok meg, korsóknak és poharaknak mosását; és sok egyéb efféléket is cselekesztek.

És monda nékik: Az Isten parancsolatját szépen félre teszitek, azért, hogy a magatok rendelését tartsátok meg.” (Mk.7:8-9)

„Eltörölvén az Isten beszédét a ti rendelésetekkel, a melyet rendeltetek; és sok effélet is cselekesztek.” (Mk.7:13)

„Ő pedig felelvén, monda nékik: Mit parancsolt néktek Mózes?” (Mk.10:3)

„És Jézus felelvén, monda nékik: A ti szívetek keménysége miatt írta néktek ezt a parancsolatot; ” (Mk.10:5)

Csak pár igevers mely alátámasztja állításom.

Beállok abba a sorba melyben sokan álltak előttem: Tacianus, Markion és a magyar Bulányi György, hogy csak néhányat említsek.

Isten csak egy van, s ebben mindenkivel ki ezt állítja egyet értek, de az a mód, ahogyan ebben az „egyben” hiszünk, az nem lehet közömbös.

Keresztény hitünk Istene egy duális s mégis egy, (vagy annak se vagyok ellenzője, hogy a Szentháromság fogalmát vegyük alapul és ebben az esetben hármas, de mégis egy). Az Ószövetség nem tud e dualizmusról. Hallottam ugyan olyan modern kísérletről, mely a JHVH / Elohim (vagy El) kettőséget ezzel szeretnék összhangba hozni, de sajnos a történelmi valóság mást mutat. A JHVH Judea Istene, Elohim pedig az északi területeké. Amikor feltehetőleg az i.e. 7. század végén Jósiás királysága idejében a két terület egy-egy kb 2-300 éves szent iratát a mai Mózes 1.-4. könyvében egymásba kovácsolták nem fordították a név homogenizálására figyelmet. Az ekkor írt 5.Mózeset, a 2Kir.22:8 szerint ekkor „találják meg”.

Keresztény hitünk Istene egyik megnyilvánulása a szerető Atya és az Ószövetség gyilkosságra buzdító, bosszúálló Istene köszönő viszonyban sincsenek egymással.

A szakítással egyidejűleg nagy kő esik le szívemről, hisz annak számtalan állítása komoly ellentmondásban áll a tudományos tényekkel. Így nem kell már nyaktekerő kompromisszumos magyarázkodásokon törnöm a fejem.

Az Ószövetség ugyanis pontos évszámításra ad lehetőséget a teremtés és Jeruzsálem Nabukonodozor által való meghódítása (i.e 597) közt. Az így kapott eredmény i.e. 5. évezred végére teszi azt. De hogy fogadhatnám ezt el mikor pont szülőföldem Erdély területén találtak meg 2-3 ezer évvel idősebb magyar rovátírásos emlékeket?

Az özönvíz a világ talán legelterjedtebb ősemléke, mely megtalálható Ausztrália, Észak és Dél Amerika bennszülötteinél, de annak időpontja legalább 5000 évvel korábbi kell legyen, mint az Ószövetségben megadott. Az „Istennek Fiai”, „Óriások” emlékei szintén fellelhetők Dél Amerikában de ezek is több mint 12000 évesek.

Évekig mellőztem Israel Finkelstein és Neil Asher Silberman Biblia és Régészet című művét, de most már elfogadhatom állításaikat.

E könyv elég alaposan rámutat, hogy sem az Egyiptomból való kivonulásnak, sem a pusztai vándorlásnak, sem pedig a Józsué ország hódításának nincsenek régészeti nyomai.

Bár nem zárja ki Dávid és Salamon esetleges történelmi létét de tagadja, hogy egy az ő idejünkben aranykorát élő egységes Izrael létezet volna. Rámutat, hogy a legrégebbi bizonyítható emlékek az Omri (mint Istentől elforduló ezért az Ószövetségben nem kiemelt szerepet kapó) dinasztiajáig (i.e. 9. század) mennek vissza. E dinasztia északi jelentős építkezéseit vetíti valószínű az Ószövetség Salamonra és Jeruzsálemre.

A 7. század végén, vagyis röviddel a Babilonba való hurcolás előtt Jeruzsálem mintegy 64 hektáron terül el (az a mai óváros kb. fele) s lakóinak száma kb. tizenötezer.

A továbbiakban tehát, az Ószövetséget csak, mint egy nép mitológiáját vagyok hajlandó kezelni.

Mikor ezen álláspontjaimat először ismertettem az első ellenpéldaként a 22. Zsoltárral szembesítettek. Nem vitás e Zsoltár több helyen döbbenetes látnokságot sugall Jézus kereszthalálát vetítve elénk, de legalább annyi nem ideillő képet is.

A „Világnézeti kérdések” című írásomban, rámutatok arra, hogy Jézus ki a teremtés óta a mi világunkban tartózkodik, látnokok, próféták segítségével számtalan próbálkozást tesz, hogy felvegye az emberiséggel a kapcsolatot.

Elképzelhető igaz zsidó próféták léte, s az sincs kizárva, hogy néhányról közülük az Ószövetség is beszámol, de ezek belemosódnak a sok emberi betoldásba manipulálásba. Kihámozni ezeket reménytelen, de felesleges is. Jézus földre születése, s kereszthalála a hitünk új forrása.

Eredendő Bűn, mely ködbe vész.

Amikor szakítottam az Ószövetséggel, akkor az abból fakadandó eredendő bűnnel is szakítottam.

Nem, nem kedves bűnös embertársam, nem foghatjuk másra bűneinket! Nem mutogathatunk Évára mentegőzés ként. Bűneinkért mi és csakis mi vagyunk felelősek.

Nem igaz, hogy bűnbe születünk. A párnapos csecsemő ártatlan, s Jézus földi testben bizonyította: ez az állapot megtartható lenne. Csakis saját vétkeink tetteink tesznek minket bűnösé.

A szeretett tanítvány Evangéliumában is ezt találjuk:

„Ha nem jöttem volna és nem beszéltem volna nékik, nem volna bűnük: de most nincs mivel menteniök az ő bűnöket.” (Jn.15:22)

Megtudjuk tőle, továbbá, hogy a Bűn a Keresztfán keletkezik.

A Szentlélek tesz tanúságot arról, ami a Keresztfán történt:

„És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében:
Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem;
És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem;
Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett.” (Jn.16:8-11)

A Péter/Páli világnézet átmenti az Ószövetséget a kereszténységbe, s teljesen kifordítja emiatt a keresztén történetek értelmét. Szerintük, Jézus értünk eredendő bűnösökért hoz véráldozatot a Keresztfán.

Hogy ebből a kétezer éves tévhitből kirázzalak, had hozzak egy beszédes példát.

Tegyük fel, hogy a szomszédod egy terrorista, mely valami politikai motivációból felrobbantja házadat nem tudva, hogy kiskorú gyereked pont otthon van. Megbánja tetteit, s másnap beállít hozzád két kecskével s két galambbal így szólva hozzád: „Uram, megbántam tetteim, de im elhoztam ezeket az álatokat, hogy véruket most itt kiontva megengeszteljelek téged!”

Ugye szóhoz se jutsz? Huszonegyedik századi emberi intelligenciád nem tud mit kezdeni ezzel a barbár ókori zagyvasággal.

Hogy mered akkor te gyarló senki, teremtő és szerető Istenedet, azt, aki nagyságrendekkel intelligensebb nálunk oly szinten lesemmezni, hogy számára egy véráldozat feloldozás lenne bűneidre?

Bűneid egyetlen feloldozója csakis az őszinte bűnbánat lehet. Istenünk végtelen szeretete csakis ez alapján tud megbocsátani.

Kerülöm, az apokrif íratok bevonását teológiai kérdésekbe, de most egy kivételt teszek.

A Mária Evangéliumában ezt találjuk: (németből szabadon fordítva)

Ekkor Péter mondá: "Már mindent megismertettél velünk, mond meg most nekünk ezt is: Miből áll a világ bűne?"

A Megmentő mondá: „Valójában nincsen semmi bűn, hanem ti cselekszitek a bűnt tetteitek által. A házasságtörés természetéből jön (például). Ezt nevezik bűnnek." (4:25-26)

Ha bele gondolunk logikus. Ha létezne egy „bűn” akkor mivel:

„Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett.” (Jn.1:3)

Isten kellett volna a „bűn”-t is teremtsen.

Istent viszont nem vádolhatjuk semmi rossznak teremtésével!

(Las Vegas, 2015.09.19)